

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΞ'
ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΠΟΛΙΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΑ
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΡΟΥ ΑΛΙΚΗ**

ΠΑΤΡΑ 2021

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Πτυχιακή Εργασία εκπονήθηκε κατά την θερινή περίοδο του Ακαδημαϊκού Έτους 2020 - 2021, στα πλαίσια του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών “ Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας” του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

Η εργασία πραγματοποιήθηκε υπό την επίβλεψη της κ. Αλίκης Παναγιώταρου, καθηγήτρια του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας.

Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί η μελέτη των στάσεων των εκπαιδευτικών απέναντι στην αποτελεσματικότητα της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Στο σημείο αυτό, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας.

Οφείλουμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες, προς την επιβλέποντα της εργασίας, καθηγήτρια κα. Αλίκης Παναγιώταρου, για την καθοδήγησή της, και την πολύτιμη βοήθεια που προσέφερε σε κάθε στάδιο εκπόνησης της εργασίας. Χωρίς τη συμπαράσταση και συνεχή βοήθειά της, η ολοκλήρωση αυτής της εργασίας δεν θα ήταν δυνατή.

Τέλος, ευχαριστούμε θερμά τις οικογένειές μας και τους φίλους μας, για την κατανόηση και συμπαράσταση που έδειξαν ολόκληρη την περίοδο εκπόνησης της εργασίας αυτής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί μια έρευνα η οποία αποσκοπεί στη διερεύνηση των στάσεων των εκπαιδευτικών απέναντι στην αποτελεσματικότητα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Αρχικά, γίνεται μια σύντομη αναφορά σε θεωρητικό επίπεδο σχετικά με την έρευνα πάνω στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και τον αιφνίδιο τρόπο με τον οποίο εισήλθε στην καθημερινότητά μας. Έπειτα, παρουσιάζονται τα μέσα (όπως π.χ. το μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε), οι τεχνικές, καθώς και το δείγμα που χρησιμοποιήθηκαν για την διεξαγωγή της συγκεκριμένης ερευνητικής εργασίας.

Στη συνέχεια, ακολουθεί μια ανάλυση των αποτελεσμάτων του ερευνητικού ερωτηματολογίου, σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από το δείγμα που επιλέχθηκε. Τέλος, γίνεται μια ανασκόπηση των αποτελεσμάτων αυτών και εξάγεται το συμπέρασμα σχετικά με τον τρόπο που οι εκπαιδευτικοί διαφόρων βαθμίδων της χώρας μας διαχειρίζονται το σύστημα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Λέξεις – κλειδιά: έρευνα, εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, εκπαιδευτικοί, ερωτηματολόγιο, μοντέλο

ABSTRACT

The present dissertation is a research that aims to investigate the attitudes of teachers towards the effectiveness of distance education.

First, there is a brief theoretical reference to the research on distance education and the sudden way in which it has entered our daily lives. Next, the tools (such as the model used), the techniques, and the sample used to conduct the specific research work are presented.

The following is an analysis of the results of the research questionnaire, according to the answers given by the selected sample. Finally, a review of these results is made and the conclusion is drawn on the way in which the teachers of different levels of our country manage the system of distance education.

Keywords: *Research, Distance Education, Teachers, Questionnaire, Model*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	9
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	9
1.2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.....	9
1.3 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ.....	12
2.1 ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	12
2.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	12
2.3 ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	13
2.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	14
2.5 ΜΕΣΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	14
2.6 ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ.....	15
2.7 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	17
2.8 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.....	20
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	20
3.2 ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ.....	20
3.2.1. Θεωρία της Δικαιολογημένης Δράσης (Theory of Reasonable Action-TRA) ..	20
3.2.2. Θεωρία Προσχεδιασμένης Συμπεριφοράς (Theory of Planned Behaviour (TPB)).....	21
3.2.3. Πρώτο Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας -Technology Acceptance Model (TAM).....	23
3.2.4. Δεύτερο Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας Technology Acceptance Model (TAM2).....	24
3.2.5. Ενοποιημένη Θεωρία Αποδοχής και Χρήσης της Τεχνολογίας -Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT).....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	27
4.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	27
4.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	27
4.3 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	28
4.5 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	32

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	37
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	38
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	49
Ελληνόγλωσση.....	49
Ξενόγλωσση.....	50
Διαδίκτυο	53

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο νέος κορωνοϊός SARS-CoV-2, ο οποίος εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην πόλη Ουχάν της επαρχίας Χουμπέι της Κίνας, εξαπλώθηκε ραγδαία σε παγκόσμιο επίπεδο και εκατομμύρια άνθρωποι νόσησαν και νοσούν καθημερινά. Τον Μάρτιο του 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ανακήρυξε σε πανδημία την λοίμωξη COVID-19 που προκαλεί ο SARS-COV-2 (World Health Organisation, 2020). Αυτή η υγειονομική κρίση, κλόνησε τα συστήματα υγείας όλων των χωρών, εγείροντας πολλούς προβληματισμούς για την αποτελεσματικότερη διαχείρισή της. Από τότε, τα αποτελέσματα της εξάπλωσης του ιού ήταν άμεσα και καταστροφικά για αρκετές χώρες, όπου φαίνεται να υπήρχαν επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού τους, αλλά και στην οικονομία τους (Cheater, 2020).

Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 επηρέασε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, ανάμεσα στους οποίους και την εκπαίδευση. Σε παγκόσμιο επίπεδο, πολλά κράτη προχώρησαν στο προσωρινό κλείσιμο των σχολείων ή σε τοπικές απαγορεύσεις λειτουργίας σχολικών μονάδων και πανεπιστημίων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της UNESCO, περίπου 1,5 δισεκατομμύρια μαθητές και φοιτητές έχουν επηρεαστεί από το κλείσιμο των σχολικών μονάδων που έχει βαθύνει τις εκπαιδευτικές ανισότητες και έχει πλήξει ιδιαίτερα τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (UNESCO 2020, UNESCO 2000). Σε μια προσπάθεια μετριασμού των επιπτώσεων της κρίσης πανδημίας στο εκπαιδευτικό σύστημα οι περισσότερες χώρες επέλεξαν ως μια έκτακτη λύση τη μέθοδο της ψηφιακής εκπαίδευσης με την εκτεταμένη χρήση σύγχρονων συστημάτων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας.

Στην παρούσα έρευνα λοιπόν, γίνεται μια προσπάθεια να μελετηθεί η στάση των εκπαιδευτικών, όλων των βαθμίδων, καθώς και η αποτελεσματικότητα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Έτσι, η έρευνα πρόκειται να καταγράψει απόψεις, στάσεις κι αντιλήψεις εκπαιδευτικών, καταλήγοντας στα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα που διατυπώνονται υπό αυτόν τον τρόπο, δηλαδή:

1. Πόσο εύκολη είναι η λειτουργία της διαδικτυακής εκπαίδευσης;
2. Πόσο χρήσιμη και αποτελεσματική είναι η διαδικτυακή εκπαίδευση για εκπαιδευτικούς και μαθητές ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τον τελευταίο χρόνο το σύστημα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης έχει γίνει απαραίτητο, καθώς η πρόσφατη εξάπλωση της πανδημίας Covid-19 στον πλανήτη, έχει θέσει σε αναστολή όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και αυτό έχει ως αποτέλεσμα το διαδίκτυο να έχει γίνει το πιο χρήσιμο εργαλείο για την συνέχιση αυτής της διαδικασίας.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα μερικών ερευνητικών μελετών, από την ελληνική και την ξενόγλωσση βιβλιογραφία, με σκοπό να διερευνηθούν τα κεντρικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας.

Πιο αναλυτικά, εντοπίζονται οι στάσεις και οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τα εμπόδια και τις προϋποθέσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Για την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας επιλέχθηκαν βιβλία, πηγές, στοιχεία, καθώς και αποτελέσματα από ήδη υπάρχουσες έρευνες από ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, που αναφέρονται στην μεθοδολογία της έρευνας, καθώς και στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, η οποία έχει ως «εργαλείο» τις στάσεις των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητά της. Επίσης, ταυτόχρονα ερευνώνται παράγοντες που πιθανόν να επηρεάζουν τη στάση των εκπαιδευτικών, όπως παραδείγματος χάρι το άγχος που δημιουργείται από την χρήση του υπολογιστή, η άγνοια των κινδύνων που κρύβει η χρήση του διαδικτύου, το πόσο εξοικειωμένος είναι κάποιος με την χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος εκπαίδευσης, καθώς και άλλων παραγόντων αναλύονται στη συνέχεια.

1.2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σχετικά με την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και αναλύουν τις στάσεις και τις απόψεις των εκπαιδευτικών, δίνουν βαρύτητα μεταξύ άλλων στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της, τις δυσκολίες, τις προϋποθέσεις που απαιτεί, την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στην παρούσα στιγμή και τις απόψεις τους όσο αφορά τη μελλοντική υιοθέτηση της συγκεκριμένης πρακτικής.

Η Παπαδοπούλου (2015) σε έρευνά της σχετικά με τις απόψεις και την εμπειρία που αποκόμισαν οι εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, αναφέρει ως προτερήματα τη δυνατότητα πρόσβασης στο υλικό των μαθημάτων οποιαδήποτε στιγμή, τον μη περιορισμό του τόπου και την δυνατότητα αξιοποίησης περισσότερων δεδομένων σε σχέση με την δια ζώσης διδασκαλία. Μάλιστα, φαίνεται πως περισσότερο οι γυναίκες εκπαιδευτικοί σε σχέση με τους άντρες θεωρούν όσα προαναφέρθηκαν θετικά.

Επίσης, ο Ζαρκάδας (2018) ερευνώντας το ίδιο θέμα, προσθέτει στα προαναφερθέντα προτερήματα την ανάπτυξη των γενικότερων ικανοτήτων των μαθητών. Τονίζει τις δεξιότητες που απέκτησαν όσο αφορά τη χρήση τεχνολογικών μέσων, τη δημιουργία

κοινοτήτων μάθησης για τους εκπαιδευτικούς με την ταυτόχρονη ενίσχυση της συνεργασίας τους και την εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες που οδηγεί σε εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα συμπεράσματα των Yanti, Setiawan, Nurhabibah και Yannuar (2017) ένα σημαντικό ποσοστό εκπαιδευτικών θεωρεί πολύ χρήσιμη και εποικοδομητική την εμπειρία που αποκόμισε από την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί φαίνεται πως αναγνωρίζουν τα παιδαγωγικά οφέλη που προέκυψαν από την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, όχι μόνο για τους ίδιους, αλλά και για τους μαθητές τους (Ζδράβου, 2017).

Ωστόσο, οι Allan και Lawless, (2003), σε αντίστοιχη έρευνά τους, αναφέρουν πως τα τεχνικά προβλήματα που προκύπτουν μπορούν να λειτουργήσουν ως παράγοντες ενίσχυσης του άγχους για μαθητές και εκπαιδευτικούς, ενώ θεωρούν ότι μπορεί να υπάρξουν και προβλήματα συνεργασίας και έλλειψη εμπιστοσύνης ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς κατά το διαδικτυακό μάθημα.

Από την άλλη πλευρά, η Σαρρή (2017) εξέτασε και βρήκε ότι σημαντικά εμπόδια της εξ' αποστάσεως διδασκαλίας αποτελούν η έλλειψη εξοικείωσης και ειδίκευσης των εκπαιδευτικών με τις νέες τεχνολογίες και το υψηλό κόστος. Προσθέτει στις δυσκολίες την έλλειψη διαπροσωπικής επαφής μεταξύ των συμμετεχόντων, κάτι που ενισχύει το αίσθημα απομόνωσης κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Επιπλέον, επισημαίνει τα πρακτικά προβλήματα επικοινωνίας μεταξύ τους, αλλά και την απουσία κατάλληλα διαμορφωμένου εκπαιδευτικού υλικού ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών και της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Ακόμη, αναφέρεται στην διατάραξη της οικογενειακής ζωής, εξαιτίας της αλλαγής της καθημερινότητας των εκπαιδευτικών και των μαθητών.

Στα παραπάνω, οι Τζιόκας, Τσιωτάκης και Τζιμογιάννης (2018) προσθέτουν πως ένα βασικό εμπόδιο για την ένταξη της διαδικτυακής διδασκαλίας στα σχολεία αποτελεί η ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή. Δεν υπάρχει κατάλληλο λογισμικό και τα προγράμματα σπουδών δεν είναι προσαρμοσμένα για μία τέτοια συνθήκη, με αποτέλεσμα να μην επαρκεί ο χρόνος για την κάλυψη ολόκληρης της ύλης κάθε μαθήματος. Επίσης, δεν παραλείπουν την αναφορά στην ελλιπή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, για να έχει επιτυχία η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση είναι αναγκαία η εξοικείωση του εκπαιδευτικού προσωπικού με τις νέες τεχνολογίες και τη διαδικτυακή διδασκαλία (Παπαδοπούλου, 2015). Την ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αναδεικνύουν και οι Μελετίου-Μαυροθήρη, Κάζη, Σοφριανίδη, Κωνσταντίνου & Στυλιανίδου (2020).

Τα παραπάνω αποτελέσματα ερευνών είναι δυνατόν να μας οδηγήσουν σε ορισμένες διαπιστώσεις σχετικά με τις απόψεις των εκπαιδευτικών για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση.

Εύκολα, λοιπόν, μπορεί να κατανοήσει κανείς τις θετικές αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών όσο αφορά τη διαδικτυακή εκπαίδευση, ενώ φαίνεται να κρατούν και κάποιες επιφυλάξεις. Οι επιφυλάξεις αυτές σχετίζονται με την ανάγκη τους για επιμορφωτική υποστήριξη όσο αφορά την διαδικτυακή εκπαίδευση, με την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων και την επίδρασή της στους συμμετέχοντες.

1.3 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Η απόφαση για την διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας βασίζεται αρχικά, στην ανάγκη για την διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, από την μεριά των εκπαιδευτικών, η οποία κρίνεται αναγκαία, διότι οι εκπαιδευτικοί αποτελούν τους βασικούς φορείς υλοποίησης οποιασδήποτε αλλαγής ή μεταρρύθμισης στον εκπαιδευτικό χώρο. Το στάδιο οριοθέτησης του βασικού προβλήματος της ερευνητικής διαδικασίας, είναι πολύ σημαντικό για την ποιότητα τόσο του σχεδιασμού, όσο και των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν στο τέλος αυτής.

Θεωρείται από πολλούς το πιο σημαντικό βήμα, καθώς, όπως λέγεται, *«αν δεν ξέρεις τι ψάχνεις δεν πρόκειται ποτέ να το βρεις»*. Ο προσδιορισμός ενός γενικότερου ή συγκεκριμένου προβλήματος δεν είναι συχνά εύκολος. Απαιτείται πλήρης κατανόηση του περιβάλλοντος και ορισμένες φορές χρειάζεται συνεντεύξεις με ειδήμονες ή συλλογή και εκτενής ανάλυση δευτερογενών στοιχείων. Αφού προσδιοριστεί ξεκάθαρα το πρόβλημα, τότε ο ερευνητής μπορεί να προχωρήσει στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση της έρευνας (Σιώμοκος Γ. & Μαύρος Δ. 2018).

Όπως έχει ήδη αναφερθεί νωρίτερα, η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση χρησιμοποιήθηκε παγκοσμίως και σε πολύ μεγάλα ποσοστά, εξαιτίας της πανδημίας του Covid – 19. Από το Μάρτιο του 2020, ολόκληρη η εκπαιδευτική κοινότητα ξεκίνησε να χρησιμοποιεί την διαδικτυακή διαδικασία μάθησης, λόγω της ανάγκης για απομόνωση των ανθρώπων και των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν σε διεθνές επίπεδο.

Επομένως, θα ήταν χρήσιμο και ενδιαφέρον να μελετηθεί με βάση τις απόψεις των εκπαιδευτικών, το αν τελικά ήταν αποτελεσματική αυτή η διαδικασία, αλλά και το πόσο εύκολη ήταν τελικά.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι, μέσα από την ερευνητική διαδικασία, να μελετηθούν σε βάθος οι αντιλήψεις και οι συμπεριφορές των εκπαιδευτικών, όσον αφορά το σύστημα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, ο τρόπος λειτουργίας του, αλλά και τι πιστεύουν αναφορικά με την ευκολία, τη χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητά της διαδικτυακής εκπαίδευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΞ΄ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: **ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ**

2.1 ΕΞ΄ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο Simonson (2003) ορίζει ως εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση την επίσημα παρεχόμενη εκπαίδευση, όπου υπάρχει φυσική απόσταση ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς και στην οποία μεσολαβούν τα τηλεπικοινωνιακά συστήματα για να επιτευχθεί η επικοινωνία. Η εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση περιλαμβάνει την εξ΄ αποστάσεως διδασκαλία δηλαδή το ρόλο του διδάσκοντος στην διαδικασία και την εξ΄ αποστάσεως μάθηση, δηλαδή το ρόλο του διδασκόμενου στην διαδικασία (Simonson, 2003).

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Dohmen (Keegan, 2001), η εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση είναι ένα είδος αυτομόρφωσης του εκπαιδευομένου από έναν ή περισσότερους διδάσκοντες εξ΄ αποστάσεως σε όλη την εκπαιδευτική διαδικασία. Φυσικά, είναι απαραίτητα τα μέσα επικοινωνίας ώστε να ξεπεραστεί το εμπόδιο της απόστασης.

Για τους Holden και Westfall (2010), η εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μία μορφή δομημένης μάθησης η οποία πραγματοποιείται δίχως τη φυσική παρουσία του εκπαιδευτικού. Πολλοί ερευνητές εξετάζουν την εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση υπό ένα παιδαγωγικό πρίσμα και υποστηρίζουν ότι είναι μία εκπαιδευτική διαδικασία, κατά την οποία ο μαθητής και ο εκπαιδευτικός βρίσκονται σε γεωγραφική απόσταση, αλλά πρόκειται για μία διαδικασία μάθησης αυτόνομη, η οποία με τη χρήση των τεχνολογιών μπορεί να οδηγήσει σε αναζήτηση της γνώσης, αφού προσφέρεται πληθώρα πληροφοριών στο διαδίκτυο (Λιοναράκης, 2001; Lionarakis, 2005; Kalogiannakis, Vassilakis & Psaros, 2005).

Συνεπώς, με βάση τις εννοιολογικές προσεγγίσεις που προηγήθηκαν, εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι πρόκειται για μια ευέλικτη και καινοτόμα μαθησιακή διαδικασία. Με βάση τα παραπάνω, ο όρος «εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση» αναφέρεται σε διδακτικές και μαθησιακές καταστάσεις, κατά τις οποίες ο καθηγητής και ο διδασκόμενος ή οι διδασκόμενοι είναι απομακρυσμένοι γεωγραφικά και ως εκ τούτου, η διδασκαλία του μαθήματος βασίζεται σε ηλεκτρονικά μέσα και έντυπο υλικό.

2.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΞ΄ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τον Keegan (2001) η εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μια μορφή εκπαίδευσης που έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

1. Φυσική απόσταση του μαθητή - διδάσκοντα, κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
2. Πρωτεύοντας ρόλος του εκπαιδευτικού οργανισμού είναι να σχεδιάζει, να οργανώνει και να προετοιμάζει το σχετικό διδακτικό υλικό, ενώ ταυτόχρονα να αναλαμβάνει και την υποστήριξη των εκπαιδευόμενων. Αυτό κάνει την εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση να διαφέρει από άλλα προγράμματα αυτοδιδασκαλίας ή προσωπικής μελέτης.
3. Είναι απαραίτητη η ύπαρξη ενός εκπαιδευτικού οργανισμού που σχεδιάζει το εκπαιδευτικό υλικό και παρέχει την αναγκαία υποστήριξη στον εκπαιδευόμενο.

4. Χρησιμοποίηση τεχνικών, οπτικοακουστικών μέσων για τη μεταφορά του εκπαιδευτικού υλικού και την επικοινωνία διδάσκοντα - εκπαιδευόμενου.
5. Δυσκολία στο σχηματισμό μαθησιακής ομάδας και τη χρήση εξατομικευμένων μορφών διδασκαλίας. Ωστόσο, υπάρχει η δυνατότητα ομαδικών συναντήσεων, είτε δια ζώσης, είτε διαδικτυακά.

2.3 ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι Schwartz, Ahmed, Leschitz, Uzicanin και Pines, (2020) η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση παρέχει τη δυνατότητα απρόσκοπτης συνέχισης της διδασκαλίας σε επείγουσες καταστάσεις κρίσεων, εξαιτίας φυσικών καταστροφών ή σε πανδημίες, όπως είναι για παράδειγμα η πανδημία του Covid-19, την οποία βιώνει η ανθρωπότητα από τους πρώτους μήνες του 2020. Η πανδημία αυτή είχε καταλυτικές επιδράσεις στα συστήματα οικονομίας, υγείας και εκπαίδευσης των περισσότερων χωρών. Η δια ζώσης διδασκαλία διακόπηκε απότομα και αναγκαστικά λόγω της αναγκαιότητας για κατ' οίκων περιορισμό των ανθρώπων και των αυστηρών μέτρων που πάρθηκαν διεθνώς με σκοπό την μη διασπορά του ιού. Αντικαταστάθηκε από διάφορες μορφές εξ' αποστάσεως διδασκαλίας, ανάλογα με τις δυνατότητες των οργανισμών και των κρατών. Σε διάστημα δύο μηνών, 850 εκατομμύρια άτομα μετακινήθηκαν παγκοσμίως από τη δια ζώσης σε εναλλακτικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης σε μία προσπάθεια περιορισμού και ελέγχου της πανδημίας μέσω της επιβαλλόμενης κοινωνικής αποστασιοποίησης (UNESCO 2020α), ενώ πάνω από 1,5 εκατομμύριο μαθητές ανά την υφήλιο δεν είχαν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τη φοίτηση στο σχολείο ή το πανεπιστήμιο λόγω της έξαρσης της πανδημίας του COVID-19 από τον Απρίλιο του 2020 (UNESCO, 2020β).

Στις τέτοιου είδους περιπτώσεις, τα κράτη καταφεύγουν στην επείγουσα εξ' αποστάσεως διδασκαλία- emergency remote teaching (ERT), που δεν πρέπει να συγχέεται με τη συστηματική διαδικτυακή μάθηση (OnLine learning) που υπάρχει υπό συνθήκες ομαλότητας (Hodges, Moore, Lockee, Trust & Bond, 2020). Στην περίπτωση της επείγουσας εξ' αποστάσεως διδασκαλίας συμβαίνει προσωρινή αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας, λόγω κάποιας κρίσης, όπου κρίνεται αναγκαία η άμεση μετάβαση από τη δια ζώσης διδασκαλία σε πλήρη εξ' αποστάσεως ή σε μικτή εκπαίδευση και η οποία διαρκεί τις περισσότερες φορές όσο και η κρίση. Σκοπός είναι η συνέχιση της παροχής εκπαίδευσης σε όσο το δυνατόν περισσότερους μαθητές άμεσα, μετά την ξαφνική διακοπή των δια ζώσης μαθημάτων.

Η γρήγορη προσέγγιση μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, αλλά σε επείγουσες καταστάσεις είναι αναγκαίο να εξευρεθούν επείγουσες λύσεις. Με σκοπό να έχει η διδασκαλία τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα είναι απαραίτητο να δράσουν άμεσα οι αρμόδιοι φορείς, να επιλυθούν τα προβλήματα και να εντοπιστούν και να καλυφθούν οι ανάγκες εκπαιδευτικών και μαθητών (Johnson, Veletsianos & Seaman, 2020). Επίσης, πρέπει να υπάρχει ελαστικότητα από πλευράς των εκπαιδευτικών όσο αφορά τις προσδοκίες για τις επιδόσεις των μαθητών τους. Για την αξιολόγηση του αποτελέσματος, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη το μέγεθος της κρίσης και η οργάνωση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης κι όχι η παραγόμενη μάθηση (Hodges, Moore, Lockee, Trust & Bond, 2020). Ο λόγος που είναι ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη όσα προαναφέρθηκαν είναι ότι κατά τη διάρκεια τραυματικών συγκυριών, όπως είναι μία πανδημία, έχει πρωτεύουσα σημασία να δίνονται ευκαιρίες και για κοινωνική

εμπλοκή, εκτός από μαθητική, γιατί είναι πολύ πιθανόν να επηρεαστεί αρνητικά η ψυχολογία των μαθητών και να μην μπορούν να αποδώσουν και να αφοσιωθούν στα μαθήματά τους (Carter, Rice, Yang & Jackson, 2020).

2.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΞ΄ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η ιστορία της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης ξεκινά πριν από 150 χρόνια. Η μορφή αυτή εκπαίδευσης δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την ανάπτυξη της τεχνολογίας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών που έρχονται στο προσκήνιο με την βιομηχανική επανάσταση. Το είδος αυτής της εκπαίδευσης παρέχεται σήμερα από σχολεία δια αλληλογραφίας, καθώς και από ανοικτά πανεπιστήμια και τμήματα παροχής εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης ή εξωτερικών σπουδών, τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο συμβατικών κολεγίων και πανεπιστημίων. Η ανάπτυξη της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης οφείλεται κυρίως στις προσπάθειες της μεγάλης Βρετανίας του Καναδά και της Αυστραλίας. Παρόλο που έγιναν προσπάθειες και από άλλα κράτη η πιο σημαντική και ολοκληρωμένη κίνηση για την ανάπτυξη της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης έγινε με την ίδρυση του βρετανικού ανοιχτού Πανεπιστημίου το 1969 που παραμένει προ τρόμος όλων των εξελίξεων που αφορούν την εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση.

Παγκοσμίως, υπολογίζεται ο αριθμός των φοιτητών ανώτατης εκπαίδευσης που παρακολουθούν ένα πρόγραμμα εξ΄ αποστάσεως να κυμαίνεται από 5% έως 15% του συνόλου, ξεπερνώντας σε μερικές περιοχές το 25%. (Harry & Perraton, 1999:5)

Συνοπτικά γύρω στα τέλη της δεκαετίας του 1970 διευκρινιστική ορολογία σημειώθηκε ως προς την θεωρία που υποστηρίζει την εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση. Στην δεκαετία του 1980 αυξήθηκε ραγδαία η βιβλιογραφία της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης, εκδόθηκαν επιστημονικά περιοδικά και αναπτύχθηκε η έρευνα σε κλάδους όπως ο σχεδιασμός προγράμματος, οικονομία της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης, Υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδαστών και τα μέσα της εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 έκαναν την εμφάνισή τους τα πρώτα προγράμματα στην εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευση που απένειμαν πανεπιστημιακό τίτλο.

Όσον αφορά την ελληνική πραγματικότητα αξίζει να σημειωθεί ότι τα ΑΕΙ έχουν ικανοποιητική υποδομή προκειμένου να πραγματοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα εξ΄ αποστάσεως, τα οποία αξιοποιούνται σωστά καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας που επικρατεί.

2.5 ΜΕΣΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΞ΄ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

WebEx

Τα τεχνολογικά μέσα που υπάρχουν για την πραγματοποίηση της σύγχρονης εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης διαθέτουν εργαλεία τα οποία βοηθούν ώστε η επικοινωνία και η συνεργασία ανάμεσα στον διδάσκοντα και τους εκπαιδευόμενους να γίνεται ευκολότερη, όπως για παράδειγμα φωνή, βίντεο και διαμοιρασμό αρχείων, οθόνης, πίνακα, αλληλεπίδραση επί της οθόνης, ανταλλαγή αρχείων. Ένα από τα πιο εξελιγμένα συνεργατικά εργαλεία σύγχρονης εξ΄ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι το WebEx (Κάτσεων, 2020). Το WebEx meetings χρησιμοποιείται από το Υπουργείο

Παιδείας για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και είναι διαθέσιμο προς εγκατάσταση δωρεάν μέσα από οποιοδήποτε πρόγραμμα περιήγησης στο διαδίκτυο (Chrome, Firefox κ.ά.).

Moodle

Στην ασύγχρονη εκπαίδευση εξαλείφεται ο χρονικός περιορισμός, καθώς ο εκπαιδευόμενος παρακολουθεί την παράδοση του μαθήματος στο χρόνο που επιθυμεί χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες του διαδικτύου. Για την ασύγχρονη εξ' αποστάσεως εκπαίδευση έχουν αναπτυχθεί ομοίως διάφορα εργαλεία, μεταξύ των οποίων το πιο αναγνωρισμένο είναι η πλατφόρμα Moodle. Το Moodle είναι μια πλατφόρμα εκμάθησης σχεδιασμένη για να παρέχει στους εκπαιδευτικούς, τους διαχειριστές και τους εκπαιδευόμενους ένα ασφαλές και ολοκληρωμένο σύστημα για τη δημιουργία εξατομικευμένων μαθησιακών περιβαλλόντων (Κάτσηνος, 2020).

eclass

Μια άλλη πλατφόρμα ασύγχρονης εξ' αποστάσεως εκπαίδευση που χρησιμοποιείται στη μέση εκπαίδευση είναι η eclass. Αποτελεί μια εκπαιδευτική πλατφόρμα για εκπαιδευτικούς και μαθητές με στόχο την ενίσχυση της διδασκαλίας που πραγματοποιείται στη φυσική τάξη με ψηφιακά εργαλεία. Οι χρήστες εισέρχονται στην πλατφόρμα με λογαριασμό που έχουν δημιουργήσει στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο-ΠΣΔ (Μίμινου & Σπανακά, 2013).

e-me10

Ένα ακόμα ασφαλές ολοκληρωμένο ψηφιακό περιβάλλον για μαθητές και εκπαιδευτικούς είναι η ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα e-me, όπου η σύνδεση γίνεται επίσης με το λογαριασμό που έχει δημιουργήσει ο χρήστης στο ΠΣΔ. Η πλατφόρμα αυτή αποτελεί το προσωπικό περιβάλλον εργασίας κάθε μαθητή και εκπαιδευτικού, έναν ασφαλή χώρο συνεργασίας, επικοινωνίας, ανταλλαγής αρχείων και αξιοποίησης ψηφιακού περιεχομένου, ένα χώρο για κοινωνική δικτύωση μαθητών και εκπαιδευτικών και για ανάδειξη της δουλειάς τους και ένα πλαίσιο για υποδοχή εξωτερικών εργαλείων και εφαρμογών (Μίμινου & Σπανακά, 2013).

2.6 ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Το ζήτημα των μέσων και των τρόπων επικοινωνίας και υποστήριξης των φοιτητών είναι μία ακόμα περιοχή που χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, όταν προτείνουμε μοντέλα υποστήριξης στην τριτοβάθμια εξ' αποστάσεως εκπαίδευση. Η πρόσφατη μελέτη του Moallem (2015) διαπιστώνει σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ικανοποίησης των σπουδαστών, την αντίληψη της κοινωνικής παρουσίας και αμεσότητας με τις μεθόδους επικοινωνίας, ενώ δεν ισχύει το ίδιο με άλλες παραμέτρους της μαθησιακής διαδικασίας όπως η παροχή κινήτρων ή την αυτοπειθαρχία των φοιτητών. Οι μέθοδοι συγχρονικής επικοινωνίας και οι συνδυαστικές μέθοδοι φαίνεται να παρέχουν το υψηλότερο επίπεδο κοινωνικής παρουσίας και ακολουθούνται από αντίστοιχη γνωστική και συναισθηματική υποστήριξη των φοιτητών με αποτέλεσμα την καλλιέργεια ενός υποστηρικτικού και θετικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης. Επίσης, η τηλεφωνική υποστήριξη των φοιτητών έχει μια μακρά παράδοση στην ανοικτή και εξ' αποστάσεως εκπαίδευση,

αλλά στις πιο πρόσφατες έρευνες η συζήτηση έχει επικεντρωθεί στην υποστήριξη με ηλεκτρονικά μέσα.

Από την έρευνα των Al-Rahmi, Othman, & Yusuf (2015, σελ. 196) διαπιστώθηκε πως η χρήση των social media υποστηρίζει τη συνεργατική μάθηση που είναι ήσιμη για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους ερευνητές, καθώς επιτρέπει την εκτέλεση εργασιών πιο γρήγορα, βελτιώνει τις ακαδημαϊκές επιδόσεις τους, αυξάνει την ικανοποίηση και διευκολύνει την πρόσβαση στην ομάδα, διευκολύνει την υψηλή αλληλεπίδραση με τις εποπτικές αρχές, ενισχύει τις δεξιότητες επικοινωνίας και επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ερευνητών και των εποπτικών αρχών ή καθηγητών. Επιπλέον, η όλη διαδικασία κατέστησε εύκολο για τους ερευνητές να αποκτήσουν σχετικούς πόρους, πληροφορίες και γνώσεις. Οι φοιτητές και οι ερευνητές ήταν σε θέση να αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής ιδεών με τα μέλη της ομάδας. Ωστόσο, ακόμα και λιγότερο εμφανείς πτυχές της επικοινωνίας σε μια κοινότητα μάθησης φαίνεται να έχουν μεγάλη βαρύτητα.

Στην μελέτη των Hamane, Madjidi & Glick (2015) διερευνήθηκε το κατά πόσον συσχετίζεται «η συχνότητα συμμετοχής σε φόρουμ συζήτησης – αναρτήσεις και απαντήσεις (αλληλεπιδράσεις) και θεάσεις/αναγνώσεις (views) (μη-αλληλεπιδράσεις) – με την επιτυχία φοίτησης». Οι φοιτητές που είχαν υψηλότερες συχνότητες συζήτησης και δημοσιεύσεων σε φόρουμ συζητήσεων είχαν υψηλότερα ποσοστά ακαδημαϊκής επιτυχίας. Όπως σημειώνουν οι συγγραφείς «παραδόξως, οι μαθητές που είχαν υψηλότερη συχνότητα θέασης/ανάγνωσης του φόρουμ συζήτησης, που σημαίνει ότι επισκέφτηκαν τις σελίδες του φόρουμ συζήτησης, χωρίς την συμμετοχή στη συνομιλία-είχαν επίσης υψηλά ποσοστά επιτυχίας. Δεν υπάρχουν προηγούμενες μελέτες που να υποστηρίζουν ότι οι σπουδαστές που στην πραγματικότητα δεν συνεισφέρουν στη συζήτηση, ενδέχεται να επωφεληθούν από την ανάγνωση των μηνυμάτων και τις απαντήσεις άλλων φοιτητών» (Hamane et al., 2015, σελ. 84)

Σύμφωνα με τους Young & Bruce (2011), οι εμπειρίες που προκύπτουν στα πλαίσια της συνεργατικής μάθησης, σε ένα online εκπαιδευτικό περιβάλλον ενισχύουν τη συμμετοχή και το αίσθημα συνεκτικότητας των φοιτητών μέσα από την κριτική σκέψη, τη διάχυση και ανταλλαγή ιδεών και τη χρήσιμη ανατροφοδότηση σε ένα ασφαλές περιβάλλον ανωνυμίας. Οι συζητήσεις σε αυτό το περιβάλλον μπορούν να αποτελέσουν το θεμέλιο μιας συνεργατικής κοινότητας μέσα στην οποία δεν υπάρχει το αίσθημα του φόβου το οποίο μπορεί να προκύψει από τις ιδιαιτερότητες των διδασκομένων και την πιθανότητα αποτυχίας τους. Τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία και η ωφέλεια των online κοινοτήτων οι οποίες συμβάλλουν στη μαθησιακή πορεία των φοιτητών με τους εξής τρόπους:

- Μειώνουν την απόσταση ανάμεσα στους φοιτητές
- Ενισχύουν την κοινωνική τους παρουσία
- Προσφέρουν ίσες ευκαιρίες για εμπλοκή των φοιτητών στη μάθηση με ενεργητικό τρόπο
- Είναι κατάλληλες για σχεδιασμό δραστηριοτήτων σε μικρές ομάδες
- Διευκολύνουν τις συζητήσεις ανάμεσα στους εμπλεκόμενους

- Αντιστοιχούν τις στρατηγικές διδασκαλίας με τα διαφορετικά μαθησιακά στυλ των φοιτητών.

Σύμφωνα με τον Soylu (2009), η παρακίνηση και παρότρυνση των φοιτητών να συμμετέχουν σε online εκπαιδευτικά περιβάλλοντα αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα. Η συμμετοχή σε διαδικτυακές κοινότητες εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τα κίνητρα των συμμετεχόντων και το μέγεθος της αλληλεπίδρασης.

2.7 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η πρώτη επίσημη προσπάθεια του ελληνικού κράτους για την καθιέρωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έγινε με τον νόμο 2252/1997 (ΦΕΚ 266 Α΄/24.12.1997), που αφορά στη λειτουργία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), του οποίου η αποστολή είναι «η εξ αποστάσεως παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με την ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας».

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση η ενσωμάτωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην παραδοσιακή εκπαιδευτική διαδικασία δεν έχει θεσμοθετηθεί ώστε να είναι υποχρεωτική, ωστόσο έχουν αναπτυχθεί διαδικτυακές εφαρμογές και ψηφιακά εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούνται από μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών, όπως αυτές που προσφέρονται μέσω του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου. Επιπλέον, η ενθάρρυνση της ενσωμάτωσης της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης είναι προφανής και από το γεγονός ότι το Υπουργείο προωθεί την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις λεγόμενες ΤΠΕ. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β΄ επιπέδου ΤΠΕ) ολοκληρώνεται με επίσημη πιστοποίηση από αναγνωρισμένους φορείς.

Το 2016, το Υπουργείο Παιδείας με εγκύκλιό του μεριμνά για τον ψηφιακό εξοπλισμό των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στην εγκύκλιο μάλιστα αναφέρεται ότι ήδη έως το 2016 υλοποιείται πιλοτικό πρόγραμμα αναβάθμισης ψηφιακού εξοπλισμού σε 100 σχολεία όλης της χώρας. Βασικός σκοπός του ψηφιακού εξοπλισμού ανοικτών προτύπων είναι η βελτίωση των βασικών ικανοτήτων στην επιστήμη, την τεχνολογία και την ψηφιακή ικανότητα των μαθητών, η αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους μαθητές, η δημιουργία των προϋποθέσεων για ανάπτυξη κινήτρων μάθησης και ανάληψης πρωτοβουλιών, η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων ζωής (life skills), σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.

Μία άλλη προσπάθεια για την εισαγωγή της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι η Μεταρρύθμιση και Αναβάθμιση του Γενικού Λυκείου το 2017. Σκοπός της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης είναι η συνεργασία των Γενικών και Επαγγελματικών Λυκείων μέσω ειδικής πλατφόρμας, η οποία θα δίνει πρόσβαση στους μαθητές σε γνωστικά αντικείμενα του ενός ή του άλλου τύπου Λυκείου¹⁴. Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των υφιστάμενων εργαστηρίων με τεχνολογικό εξοπλισμό, αλλά και η εμπλοκή εκπαιδευτικού προσωπικού με γνώσεις σε ΤΠΕ θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή. Απώτερος στόχος της ενσωμάτωσης των εξ αποστάσεως μαθημάτων με τη χρήση της τεχνολογίας είναι η ενίσχυση της τυπικής εκπαιδευτικής διαδικασίας για τους μαθητές, με την παρακολούθηση νέων μαθημάτων ή με τη μορφή της ενισχυτικής διδασκαλίας.

Στις παρούσες συνθήκες, υπό περιστάσεις υγειονομικής κρίσης, η online εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί τη μοναδική άμεση λύση για την συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μετά την αναστολή λειτουργίας των εκπαιδευτικών δομών. Η ελληνική πολιτεία με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου θεσμοθέτησε την παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω του διαδικτύου με την αξιοποίηση της υφιστάμενης τεχνολογίας. Αυτό που συνέβη στην Ελλάδα, όπως και σε όλο τον κόσμο, αναγνωρίζεται βιβλιογραφικά ως επείγουσα εξ αποστάσεως διδασκαλία (Emergency remote teaching), όπως αναφέρεται σε σχετικό άρθρο του Τσινάκου (2020).

Η ανταπόκριση των εκπαιδευτικών στη διαδικτυακή εκπαίδευση ήταν μαζική, καθώς και η συμμετοχή τους στα λεγόμενα Webinars (μέσω του WebEx) για την εκμάθηση τρόπων ορθής χρήσης των ψηφιακών εργαλείων για διδασκαλία.

Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων με εγκύκλιο αναγνωρίζει ότι η εξ αποστάσεως διδασκαλία συνιστά το πλέον πρόσφορο εργαλείο για να διατηρήσουν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί την επαφή με την εκπαιδευτική διαδικασία στις έκτακτες συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί. Τονίζει, όμως, ότι δεν αποσκοπεί να υποκαταστήσει τη διά ζώσης εκπαίδευση ούτε να καλύψει τη διδακτέα ύλη. Η διαδικασία θα υλοποιηθεί είτε με σύγχρονες είτε με ασύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας είτε συνδυαστικά.

Ωστόσο, στη χώρα μας ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για την εξ αποστάσεως δευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση δεν υφίσταται ακόμα, γεγονός που δεν επιτρέπει την καθολική εφαρμογή της στο επίπεδο αυτό εκπαίδευσης.

2.8 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ένας καθοριστικός παράγοντας επιτυχίας κατά τους ίδιους τους μαθητές είναι η ακαδημαϊκή ενσωμάτωση, δηλαδή η ικανότητα του μαθητή να ενσωματώνει τις δραστηριότητες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσής του, όπως η μελέτη με τις υπόλοιπες καθημερινές λειτουργίες. Μάλιστα ο Picciano (2001), θεωρεί ότι όσο πιο αναπτυγμένη είναι η ακαδημαϊκή ενσωμάτωση τόσο περισσότερες πιθανότητες υπάρχουν για επιτυχία. Όταν δηλαδή, οι μαθητές έχουν ήδη ολοκληρώσει σπουδές ανώτατης εκπαίδευσης θεωρούν ότι θα τα καταφέρουν κι σε ένα εξ αποστάσεως πρόγραμμα.

Παρόμοια, η κοινωνική ενσωμάτωση δηλαδή η ικανότητα του μαθητή να αλληλοεπιδρά με τους υπόλοιπους μαθητές και τους διδάσκοντες είναι εξίσου σημαντικός παράγοντας.

Ακόμη η υποκίνηση των διδασκομένων παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι Dereshiwsky et al. (2017) τονίζουν ότι η αποτελεσματική εξ αποστάσεως διδασκαλία ακολουθεί τα ίδια μοντέλα με αυτά της ζωντανής διδασκαλίας στην τάξη και ότι η επιτυχία της θεμελιώνεται σε τρεις βασικούς παράγοντες, την ουσιαστική επαφή του διδάσκοντος με τον διδασκόμενο, την ακαδημαϊκή ακεραιότητα ως προς την διδακτέα ύλη και τις δεξιότητες οργάνωσης, παρουσίασης, αξιολόγησης αυτής της ύλης. Η αξία του διαδικτύου ως μέσου διάχυσης της γνώσης, χωρίς χωροχρονικούς περιορισμούς, έχει αναγνωριστεί από το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας, ενώ έχει βρει ευρεία αποδοχή και από τους εκπαιδευόμενους χάρη στην αμεσότητα, την ευκολία και την άνεση που προσφέρει στη διαδικασία της μάθησης.

Στην έρευνα του ο Picciano (2002) εξέτασε την απόδοση των μαθητών σε ένα μάθημα από απόσταση σε σχέση με την αλληλεπίδραση των μαθητών και την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Επεδίωξε επίσης, να προχωρήσει πέρα από την επίδοση και την αλληλεπίδραση των μαθητών και να ασχοληθεί με θέματα όπως την κοινωνική παρουσία τους και την ενεργό συμμετοχή τους στις δραστηριότητες της τάξης.

Η έρευνα εξήγαγε ως αποτέλεσμα ότι η σχέση μεταξύ των στοιχείων μέτρησης της απόδοσης και της αλληλεπίδρασης είναι μπερδεμένη και ασταθής και εξαρτάται από τα μέτρα που χρησιμοποιούνται κάθε φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

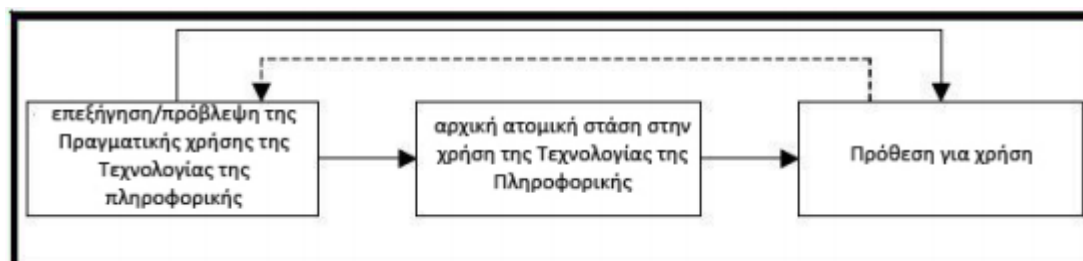
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επεξήγηση και η κατανόηση του τρόπου αποδοχής της νέας τεχνολογίας από το χρήστη συχνά περιγράφεται ως ένα από τα πιο ώριμα ερευνητικά αντικείμενα στη βιβλιογραφία των πληροφοριακών συστημάτων (Information Systems). Η έρευνα στο αντικείμενο αυτό έχει καταλήξει σε διάφορα θεωρητικά μοντέλα που χρησιμοποιούν ψυχολογικούς, κοινωνιολογικούς και άλλους παράγοντες και τα οποία εξηγούν πάνω από 40% της διαφοράς στην πρόθεση για χρήση τεχνολογίας του κάθε ατόμου (Ajzen και Fishbein, 1975).

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστεί το μοντέλο, το οποίο όμως θα επικεντρώνεται στην μελέτη της αποδοχής της αποτελεσματικότητας της τηλεκπαίδευσης όσων αφορά τις στάσεις των εκπαιδευτικών. Αρχικά θα γίνει μια σύντομη επισκόπηση σε ήδη υπάρχοντα μοντέλα, στα οποία βασίζεται η αρχική ιδέα των μοντέλων αποδοχής τεχνολογίας.

3.2 ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ

Η βασική ιδέα στην οποία στηρίζονται τα μοντέλα αποδοχής της τεχνολογίας παριστάνεται στην Εικόνα 3.1.

Στόχος των μοντέλων είναι η επεξήγηση/πρόβλεψη της Πραγματικής χρήσης της Τεχνολογίας της Πληροφορικής (Information Technology) μέσα από την αρχική ατομική στάση στην χρήση της Τεχνολογίας της Πληροφορικής και της πρόθεσης για χρήση.

3.2.1. Θεωρία της Δικαιολογημένης Δράσης (Theory of Reasonable Action-TRA)

Η θεωρία της αιτιολογημένης δράσης (Theory of Reasoned Action-TRA) προέκυψε από την κοινωνική ψυχολογία [Ajzen και Fishbein, 1975]. Η TRA αποτελείται από τρεις γενικές δομές:

1. Πρόθεση συμπεριφοράς (behaviour intention)
2. Στάση (attitude)

3. Υποκειμενική νόρμα (subjective norm)

Η θεωρία προτείνει ότι η πρόθεση συμπεριφοράς ενός ατόμου εξαρτάται από την στάση του απέναντι στη συμπεριφορά και από υποκειμενικές νόρμες. Αν ένα άτομο έχει την πρόθεση να ακολουθήσει μια συμπεριφορά, τότε είναι πιθανό να την ακολουθήσει πράγματι. Επιπλέον, οι προθέσεις κάθε ατόμου επηρεάζονται από την στάση του απέναντι στη συμπεριφορά και από την υποκειμενική νόρμα. Η πρόθεση συμπεριφοράς μετράει την ένταση της πρόθεσης ενός ατόμου να εκτελέσει τη συμπεριφορά, ενώ η στάση αποτελείται από τις πεποιθήσεις του ατόμου για τις συνέπειες που θα έχει η συμπεριφορά πολλαπλασιασμένες με τη δική του εκτίμηση για τις συνέπειες.

Από την άλλη η υποκειμενική νόρμα ορίζεται ως: “η αντίληψη του ατόμου για το τα περισσότερα άτομα που είναι σημαντικά για αυτό πιστεύουν ότι θα έπρεπε ή ότι δε θα έπρεπε να προβεί στη συγκεκριμένη συμπεριφορά”. Έτσι, αν ένα άτομο θεωρεί θετική την προτεινόμενη συμπεριφορά (στάση) και πιστεύει ότι άλλα σημαντικά άτομα θέλουν να έχει τη συγκεκριμένη συμπεριφορά (υποκειμενική νόρμα), τότε υπάρχει από τη μεριά του μεγαλύτερη πρόθεση (κίνητρο) και είναι πολύ πιθανό να πραγματοποιήσει τη συμπεριφορά.

Η εξίσωση που προκύπτει για τη συμπεριφορά από τα παραπάνω είναι:

Πρόθεση συμπεριφοράς = Στάση + Υποκειμενικές νόρμες

Το συγκεκριμένο μοντέλο προτείνει λοιπόν ότι τα εξωτερικά ερεθίσματα επηρεάζουν τη στάση του ατόμου τροποποιώντας τη δομή των πεποιθήσεών του. Εξάλλου, και οι υποκειμενικές νόρμες που αποτελούν κομμάτι της πρόθεσης συμπεριφοράς σχετίζονται με την ιδέα που έχουν τρίτα πρόσωπα για το αν το άτομο πρέπει να υιοθετήσει τη συμπεριφορά. Μια υψηλή συσχέτιση μεταξύ στάσεων, υποκειμενικών νορμών και προσθέσεων συμπεριφοράς έχει επιβεβαιωθεί σε πολλές μελέτες (π.χ. [Sheppard et al., 1988]). Σύμφωνα με τη TRA όλοι οι άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά το κάνουν μόνο έμμεσα επηρεάζοντας τη στάση ή τις υποκειμενικές νόρμες. Οι Ajzen και Fishbein αναφέρουν αυτούς τους παράγοντες ως εξωτερικές μεταβλητές. Παραδείγματα τέτοιων μεταβλητών μπορεί να είναι τα χαρακτηριστικά του έργου ή του χρήστη, οι πολιτικές επιρροές, η οργανωτική δομή κτλ.

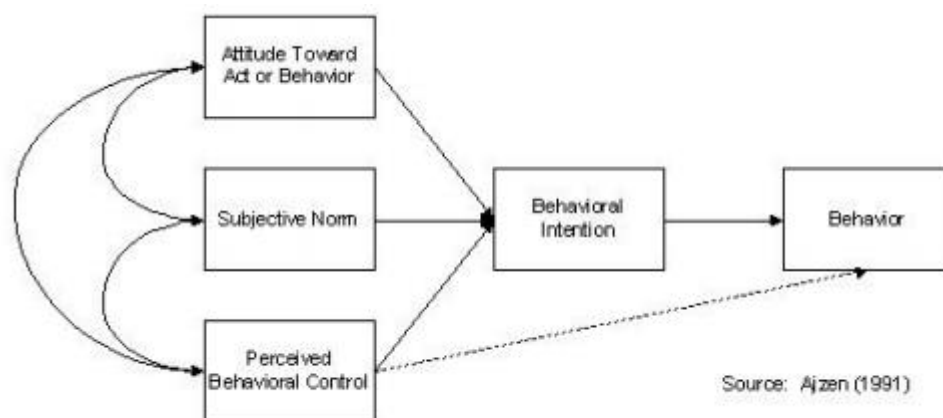
Βάσει της παραπάνω θεωρίας μπορεί φανεί και να δικαιολογηθεί η συμπεριφορά των στελεχών μιας επιχείρησης κατά την υιοθέτηση και υλοποίηση συστημάτων ηλεκτρονικού επιχειρεί.

3.2.2. Θεωρία Προσχεδιασμένης Συμπεριφοράς (Theory of Planned Behaviour (TPB))

Η θεωρία της σχεδιασμένης συμπεριφοράς (Theory of planned behaviour - TPB) είναι όρος που χρησιμοποιείται στη ψυχολογία και αυτή ασχολείται με την σύνδεση μεταξύ στάσης (attitude) και συμπεριφοράς (behaviour). Προτάθηκε επίσης από τον Ajzen [Ajzen, 1991] ως επέκταση της προηγούμενης θεωρίας του για την αιτιολογημένη δράση. Επίσης, έχει εφαρμοστεί σε μελέτες για τις σχέσεις μεταξύ πεποιθήσεων, στάσεων, προθέσεων συμπεριφοράς και συμπεριφορών σε διάφορα πεδία, όπως τη διαφήμιση, τις δημόσιες σχέσεις κτλ.

Η TPB δημιουργήθηκε κυρίως λόγω μελετών που – αντικρούοντας τη θεωρία αιτιολογημένης δράσης – έδειξαν ότι η στενή σχέση μεταξύ πρόθεσης συμπεριφοράς και πραγματικής συμπεριφοράς δεν είναι και τόσο ακριβής, αφού η πρόθεση συμπεριφοράς δεν οδηγεί πάντα στη συμπεριφορά, λόγω της ύπαρξης περιστασιακών περιορισμών. Έτσι, προστέθηκε ένα νέο στοιχείο επίδρασης: ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος συμπεριφοράς (perceived behavioural control) και προέκυψε η θεωρία της σχεδιασμένης συμπεριφοράς (Εικόνα 2). (Ajzen,1991)

Ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος συμπεριφοράς προέρχεται από τη θεωρία αυτό-δυναμικότητας (Self Efficacy Theory - SET) που προτάθηκε από τον Bandura [Bandura, 1977] και η οποία σχετίζεται με τη σειρά της με τη θεωρία της κοινωνικής γνωστικότητας (Social Cognitive theory) [Bandura, 2001].

Εικόνα 2: Η θεωρία της σχεδιασμένης συμπεριφοράς

Η αυτό-δυναμικότητα όπως αυτή ορίζεται στην παραπάνω θεωρία είναι η πεποίθηση κάποιου ατόμου στην αποτελεσματικότητά του, στην εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών. Μάλιστα, οι άνθρωποι που θεωρούν τους εαυτούς τους ιδιαίτερα αποτελεσματικούς συμπεριφέρονται, σκέπτονται και αισθάνονται διαφορετικά από αυτούς που αντιλαμβάνονται τους εαυτούς τους ως μη αποτελεσματικούς. Σύμφωνα με τον Bandura οι προσδοκίες όπως τα κίνητρα, η απόδοση και τα αισθήματα απογοήτευσης συσχετισμένα με επαναλαμβανόμενες αποτυχίες οι οποίες καθορίζουν τις αντιδράσεις συμπεριφοράς.

Οι προσδοκίες μπορούν να χωριστούν σε δύο ομάδες: προσδοκία αυτοδυναμικότητας και προσδοκία αποτελέσματος [Bandura, 1986]. Όπου η προσδοκία αποτελέσματος αναφέρεται στην εκτίμηση ενός ατόμου ότι μια συγκεκριμένη συμπεριφορά θα οδηγήσει σε συγκεκριμένα αποτελέσματα καθώς, η θεωρία αυτοδυναμικότητας συνεισφέρει στην εξήγηση διαφόρων σχέσεων μεταξύ πεποιθήσεων, στάσεων, προθέσεων και συμπεριφορών η οποία έχει εφαρμοστεί και σε διάφορα πεδία σχετικά με την υγεία (π.χ. φυσική άσκηση και ψυχική υγεία στην προεφηβία [Annesi, 2005]).

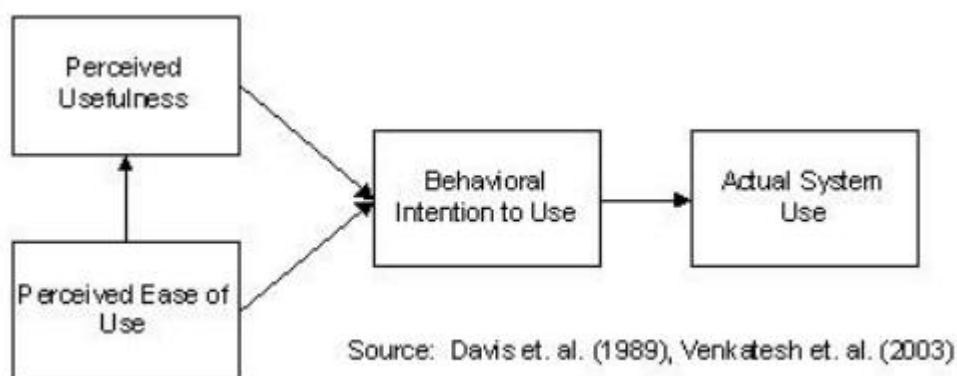
Συνεπώς προκύπτει ότι, η θεωρία της σχεδιασμένης συμπεριφοράς εξαρτάται από την πρόθεση συμπεριφοράς, η οποία είναι συνάρτηση της στάσης του μεμονωμένου ατόμου απέναντι στη συμπεριφορά των υποκειμενικών νορμών, που σχετίζονται με

την απόδοση της συμπεριφοράς, αλλά και της αντίληψης του ατόμου για την ευκολία με την οποία μπορεί να εκτελεστεί η συμπεριφορά.

3.2.3. Πρώτο Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας -Technology Acceptance Model (TAM)

Το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας (Technology Acceptance Model - TAM) αποτελεί μια θεωρία των πληροφοριακών συστημάτων που μοντελοποιεί το πώς οι χρήστες φτάνουν στο σημείο να αποδεχθούν και να χρησιμοποιήσουν μια τεχνολογία. Το μοντέλο προτείνει πως όταν παρουσιάζεται στους χρήστες ένα νέο πακέτο λογισμικού, ένα σύνολο παραγόντων επηρεάζουν την απόφασή τους όσον αφορά το πότε και το πώς θα το χρησιμοποιήσουν (Εικόνα 3):

1. Αντιλαμβανόμενη χρηστικότητα (Perceived usefulness - PU): ο βαθμός στον οποίο ένα άτομο πιστεύει ότι ένα συγκεκριμένο σύστημα θα βελτιώσει την απόδοση της δουλειάς του.
2. Αντιλαμβανόμενη ευκολία χρήσης (Perceived ease-of-use PEOU): ο βαθμός στον οποίο ένα άτομο πιστεύει ότι ένα συγκεκριμένο σύστημα δε θα χρειαστεί προσπάθεια (εξοικείωσης) [Davis, 1989].

Εικόνα 3: Το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας

Το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας είναι μια από τις πιο σημαντικές επεκτάσεις της θεωρίας της αιτιολογημένης δράσης, καθώς οι νέες τεχνολογίες είναι πολύπλοκες και υπάρχει ένα στοιχείο αβεβαιότητας από την πλευρά των στελεχών που λαμβάνουν τις αποφάσεις όσον αφορά την επιτυχής υιοθέτησή τους, τα άτομα σχηματίζουν στάσεις και προθέσεις ως προς την προσπάθεια μάθησης των νέων τεχνολογιών.

Οι στάσεις απέναντι στη χρήση και η πρόθεση χρήσης όμως μπορεί να είναι ελλιπείς ή λανθασμένη. Έτσι, η πραγματική χρήση μπορεί να μην είναι απευθείας ή άμεση συνέπεια αυτών των στάσεων και προθέσεων [Bagozzi et al., 1992]. Πολλοί ερευνητές πραγματοποίησαν πανομοιότυπες μελέτες για να αποδείξουν την εμπειρική σχέση που υπάρχει μεταξύ της χρησιμότητας, της ευκολίας χρήσης και της χρήσης του συστήματος [Adams et al., 1992]. Ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί στον έλεγχο της ευρωστίας και της εγκυρότητας του εργαλείου ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκε στη δουλειά του Davis.

Ωστόσο, υπάρχει και κριτική απέναντι στην θεωρία αποδοχής τεχνολογίας, η οποία επικεντρώνεται στην αμφισβητήσιμη εριστική αξία της θεωρίας και την

περιορισμένη ερμηνευτική και προβλεπτική της δύναμη. Μάλιστα σε μια προσπάθεια ενσωμάτωσης των μοντέλων αποδοχής χρηστών αναπτύχθηκε και η ενοποιημένη θεωρία αποδοχής και χρήσης της τεχνολογίας (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology - UTAUT) [Venkatesh et al., 2003]. Αυτό το μοντέλο πράγματι υπερτερεί έναντι καθενός από τα μεμονωμένα μοντέλα τα οποία περικλείει.

3.2.4. Δεύτερο Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας Technology Acceptance Model (TAM2)

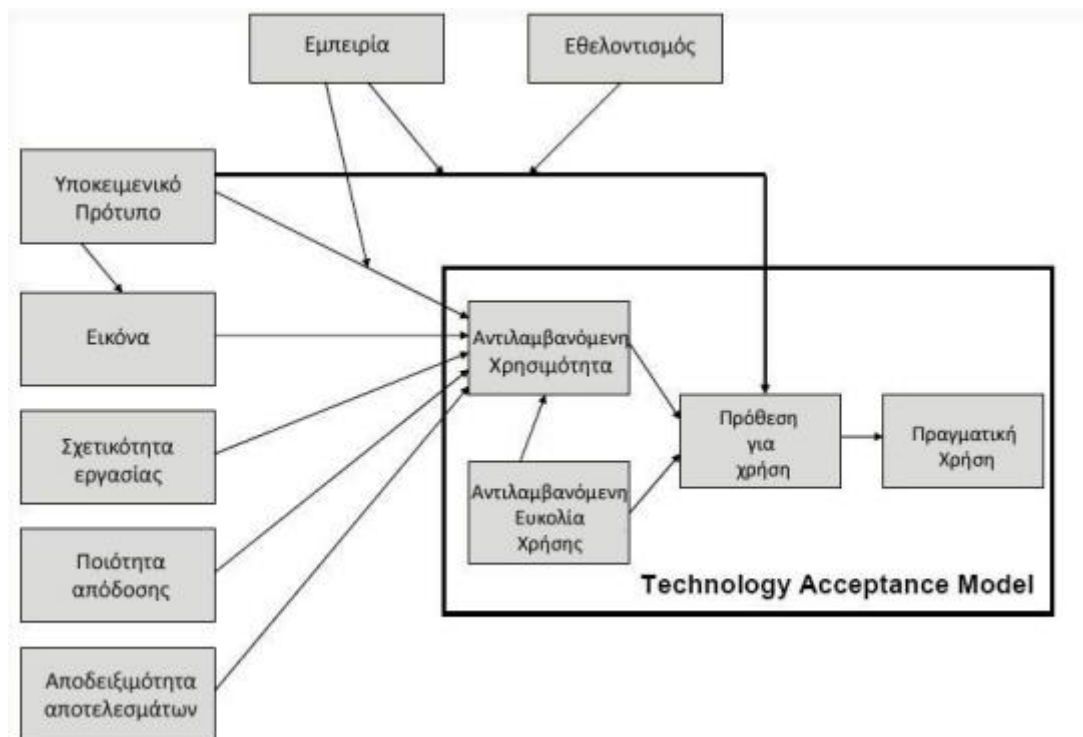
Ωστόσο, το πρώτο Μοντέλο Αποδοχής Τεχνολογίας δεν περιλάμβανε καθόλου κοινωνικούς παράγοντες οι οποίοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη στάση ενός ατόμου. Οι μελέτες των Venkatesh & Davis (2000) και του Venkatesh (2000) προτείνουν την επέκταση TAM 2, προσθέτοντας διαδικασίες κοινωνικής επιρροής και γνωστικές διαδικασίες ως καθοριστικούς παράγοντες της αντιληπτής χρησιμότητας και της πρόθεσης αλλαγής της συμπεριφοράς για χρήση.

Για το λόγο αυτό προτάθηκε ένα νέο τροποποιημένο μοντέλο με σκοπό να αντισταθμιστεί το προηγούμενο ελάττωμα, το δεύτερο Μοντέλο Αποδοχής Τεχνολογίας (TAM2) το οποίο υιοθετεί τα υποκειμενικά πρότυπα (subjective norm) από τη Θεωρία της Δικαιολογημένης Δράσης (Theory of Reasonable Action-TRA) που σχετίζονται με την εικόνα και τις κοινωνικές επιρροές (image and social influence). Επιπλέον προστέθηκαν οι έννοιες του εθελοντισμού (voluntariness) και της εμπειρίας (Experience) ως καταλυτικοί παράγοντες (moderators) των υποκειμενικών προτύπων. Τέλος το μοντέλο αυτό περιελάμβανε έννοιες όπως: σχετικότητα εργασίας (job relevance), ποιότητα απόδοσης (output quality), αποδειξιμότητα αποτελεσμάτων (result demonstrability).

Καθοριστικοί παράγοντες	Ορισμοί
Αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα	Ο βαθμός που το άτομο πιστεύει ότι η χρήση ενός συγκεκριμένου συστήματος θα βελτιώσει την απόδοση στην δουλειά του/της.
Αντιλαμβανόμενη Ευκολία Χρήσης	Ο βαθμός που το άτομο πιστεύει ότι η χρήση ενός συγκεκριμένου συστήματος θα απαιτούσε ή όχι προσπάθεια.
Υποκειμενικά πρότυπα (subjective norm)	Εικόνα και κοινωνική επιρροή (image and social influence) - Η πεποίθηση ενός ατόμου ότι τα άτομα που είναι σημαντικά για αυτόν πιστεύουν πρέπει ή όχι να εφαρμόσει την συγκεκριμένη συμπεριφορά.
Εθελοντισμός (voluntariness)	Ο εθελοντισμός σχετίζεται με το αν ο χρήστης έχει την επιλογή ή όχι χρήσης της τεχνολογίας.
Εμπειρία (experience)	Η εμπειρία σχετίζεται με το βαθμό οικειότητας του χρήστη με τη νέα τεχνολογία.
Σχετικότητα εργασίας (job relevance)	Ο βαθμός που η τεχνολογία σχετίζεται με τη εργασία του ατόμου
Ποιότητα απόδοσης (output quality)	Η ποιότητα απόδοσης σχετίζεται με τον βαθμό απόδοσης της τεχνολογίας
Αποδειξιμότητα αποτελεσμάτων (result demonstrability).	Τα χειροπιαστά αποτελέσματα πρέπει να είναι άμεσα προκειμένου η τεχνολογία να αποδειχτεί αποτελεσματική.

Πίνακας 3.2. Καθοριστικοί παράγοντες υιοθέτησης της χρήσης σύμφωνα με το TAM2.

Σχηματικά το TAM2 παριστάνεται στην Εικόνα 3.5.

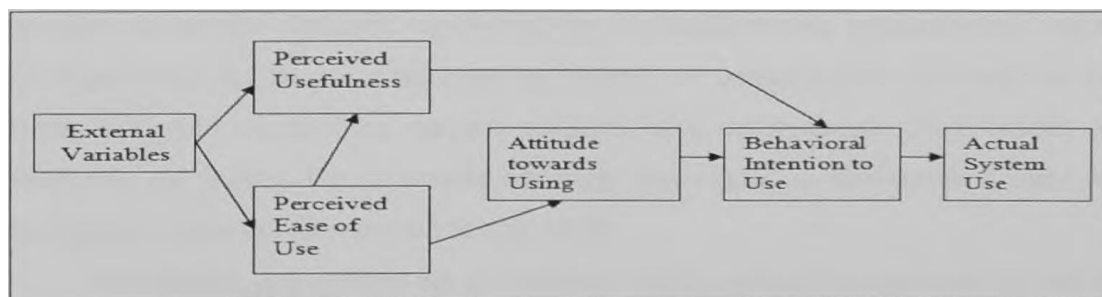

Εικόνα 3.5. Δεύτερο Μοντέλο Αποδοχής Τεχνολογίας-TAM2

Σύμφωνα με τους Jones and Hubona (2006) το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας εξηγεί την χρήση πληροφοριακής τεχνολογίας σαν μία διαδικασία τεσσάρων σταδίων:

1. Εξωτερικές μεταβλητές που επηρεάζουν τα πιστεύω του χρήστη σε σχέση με τη χρήση του συστήματος.
2. Τα πιστεύω του χρήστη επηρεάζουν τις στάσεις ως προς την χρήση ενός συστήματος.
3. Οι στάσεις του χρήστη επηρεάζουν τις προθέσεις αναφορικά με την χρήση ενός συστήματος
4. Οι προθέσεις του χρήστη προσδιορίζουν το επίπεδο χρήσης ενός συστήματος.

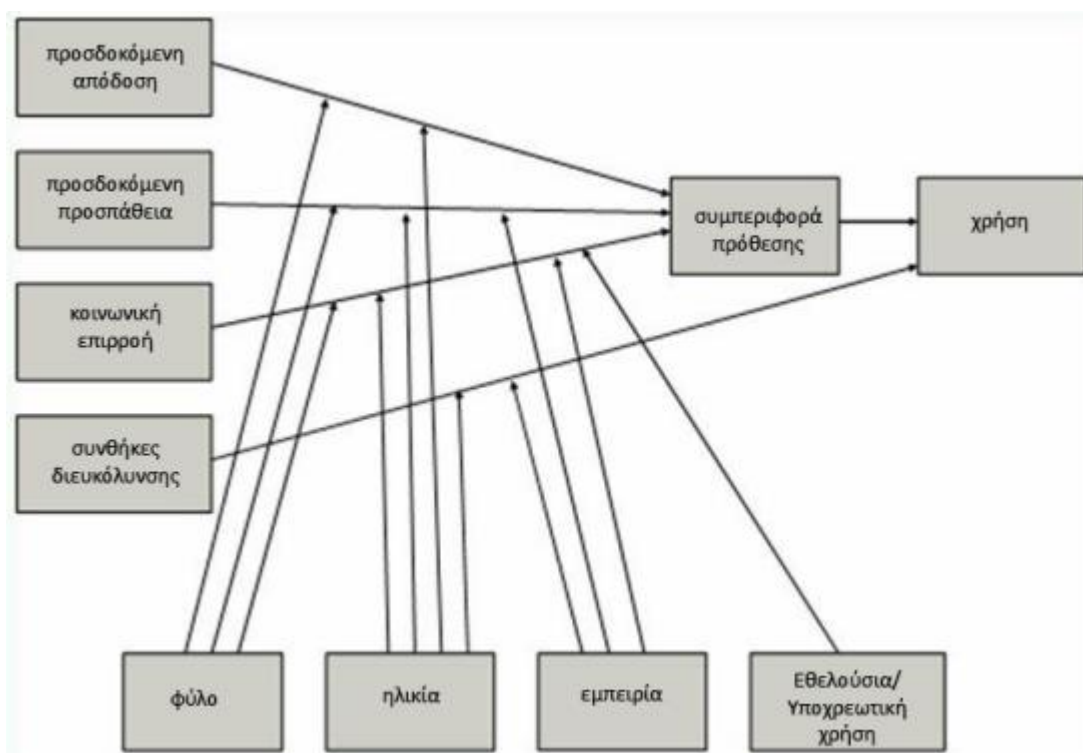
Οι κεντρικές έννοιες και η δομή του μοντέλου αποδοχής τεχνολογίας απεικονίζονται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 1: Το μοντέλο αποδοχής τεχνολογίας (Technology acceptance model)

3.2.5. Ενοποιημένη Θεωρία Αποδοχής και Χρήσης της Τεχνολογίας -Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT)

Η Ενοποιημένη Θεωρία Αποδοχής και Χρήσης της Τεχνολογίας (UTAUT) αναπτύχθηκε από τον Venkatesh (2003) ο οποίος έχοντας συγκρίνει τα 8 επικρατέστερα μοντέλα αποδοχής της τεχνολογίας προσπάθησε να αναβαθμίσει στοιχεία από όλα τα μοντέλα και να συντάξει ένα νέο μοντέλο αποδοχής της νέας τεχνολογίας. Σύμφωνα με τους συντάκτες του μοντέλου, το UTAUT κατορθώνει να εξηγήσει πάνω από το 70% της διάχυσης σε ότι αφορά την πρόθεση για χρήση της τεχνολογίας στον εργασιακό χώρο. Η Ενοποιημένη Θεωρία Αποδοχής και Χρήσης της Τεχνολογίας (UTAUT), που φαίνεται σχηματικά στην Εικόνα 3.9, αποτελείται από 4 άμεσες μεταβλητές καθορισμού της Πρόθεσης για Χρήση και της Χρήσης (Direct determinants) και 4 καταλύτες (Moderators) των μεταβλητών αυτών: την ηλικία, την εμπειρία, το φύλο και την Εθελούσια/Υποχρεωτική χρήση.

Εικόνα 3.9. Ενοποιημένη Θεωρία Αποδοχής και Χρήσης της Τεχνολογίας - Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT)

Το Μοντέλο Αποδοχής Τεχνολογίας έχει χρησιμοποιηθεί ευρύτατα στην έρευνα, και γι' αυτό τον λόγο παραμένει επίκαιρο, αποτελώντας αντικείμενο πληθώρας μελετών, με ορισμένες από αυτές να προτείνουν επεκτάσεις του. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε και αναλύθηκε στατιστικά ένα ερευνητικό μοντέλο, στο οποίο περιλαμβάνονται οι σημαντικότεροι παράγοντες που φαίνεται ότι επηρεάζουν την επιτυχία των συστημάτων αυτών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται ζητήματα που αφορούν στη μεθοδολογία της έρευνας, η διερεύνηση των όποιων είναι πολύ σημαντική για την ορθή διεξαγωγή της. Ειδικότερα, υποστηρίζεται η αναγκαιότητά της καθώς οριοθετούνται οι βασικοί και οι επιμέρους στόχοι μέσω διερευνητικού ερωτηματολογίου, το οποίο ορίζει τη συλλογή δεδομένων αλλά και την συγκέντρωση των ζητούμενων πληροφοριών.

Στη συνέχεια, ορίζεται ο πληθυσμός αναφοράς, περιγράφεται το δείγμα της έρευνας καθώς και η διαδικασία συλλογής των δεδομένων. Έπειτα, αναλύονται οι βασικότερες έννοιες που σχετίζονται με το θέμα της παρούσας πτυχιακής και το μοντέλο που χρησιμοποιείται στην έρευνα.

Το πρόβλημα πρέπει πάντα να προσδιορίζεται με σαφήνεια και ακρίβεια, έτσι ώστε να δοθεί λύση στην έρευνα που ανακύπτει από ένα κοινωνικό σύστημα διότι, η επιστήμη ζει από τις διαδοχικές λύσεις, που δίνονται σε γιατί, τα οποία είναι ολοένα και πιο λεπτά και πιο κοντινά προς την ουσία των φαινομένων. (L. Pasteur) Η έρευνα αρχίζει «εξαιτίας μιας ανάγκης που νιώθει ο ερευνητής, μιας γενικής επιθυμίας για γνώση, μιας ιδιαίτερης επιτυχίας ή αποτυχίας». (Dewey J.)

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι η μέθοδος και οι τεχνικές της έρευνας προσδιορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τη φύση του προβλήματος και το σκοπό της διερεύνησης του. Η τεχνική είναι μία απολύτως συγκεκριμένη και ακριβή ενέργεια της οποίας η αναγκαιότητα και τα όρια καθορίζονται από την μέθοδο. Με τον όρο «μέθοδος» νοείται η λογική διαδικασία που ακολουθεί το ανθρώπινο πνεύμα για την προσέγγιση της πραγματικότητας για την γνώση της αλήθειας. (Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία) Η μέθοδος συνεπώς δίνει σαφείς και συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την οργάνωση της έρευνας και την εκτέλεση του σκοπού της.

«Η μέθοδος νοητική, αφηρημένη σύλληψη του νου, ενώ η τεχνική είναι πρακτική, συγκεκριμένη, ειδική εφαρμογή της μεθόδου για την επίτευξη ενός στόχου». (M.Grawitz,1976)

Η έρευνα αυτή, διεξάγεται το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, με σκοπό να παρουσιαστούν οι στάσεις αυτών στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση καθώς και η αποτελεσματικότητά της.

4.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα, βασίζεται στην έρευνα του (F. D. Davis, 1989), στόχοι της οποίας είναι α) η παρουσίαση των στάσεων και αντιλήψεων των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης και β) την ευκολία χρήσης του συστήματος της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης με βάση τη βιβλιογραφία, όπως αποτυπώθηκε στην αρχή και σύμφωνα με τους ερευνητικούς στόχους.

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ατομικής συμπλήρωσης, κατά την οποία οι ερωτηθέντες συμπλήρωσαν ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, μέσω της πλατφόρμας google form, χωρίς την παρουσία του ερευνητή, ο οποίος

έδωσε μόνο γενικές οδηγίες. Η σύνταξη του ερωτηματολογίου βασίστηκε στο θέμα το οποίο ερευνάται και οι ερωτήσεις του προσαρμόστηκαν κατάλληλα ώστε να διακρίνεται από σαφήνεια και απλότητα, για την εύκολη απάντησή του. Όλοι οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν εκ των προτέρων για το σκοπό της μελέτης και συμφώνησαν στη συμμετοχή τους.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου είναι κλειστού τύπου. Αυτός ο τύπος ερωτήσεων είναι εκείνος που προσφέρεται καλύτερα για μία στατιστική ανάλυση και ανίχνευση. Πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι οι ερωτήσεις αυτές παρουσιάζουν τον κίνδυνο να «υπαγορεύσουν» την απάντηση στην έρευνα, οδηγώντας την όχι σε αυτή που εκφράζει τους ερωτώμενους, αλλά σε αυτό που επιθυμούν οι διεξάγοντες την έρευνα.

Το ερωτηματολόγιο συνοδεύεται από ενημερωτικό σημείωμα του ερευνητή που εξηγεί το πλαίσιο στο οποίο διεξάγεται η έρευνα και το σκοπό για τον οποίο ζητείται η συλλογή των στοιχείων.

4.3 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ο πληθυσμός αναφοράς στην εργασία μας, είναι οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και το μέγεθος του δείγματος είναι 120 εκπαιδευτικοί. Η δειγματοληψία είναι τυχαία και ανώνυμη και η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τις 23 Μαρτίου έως και τις 23 Μαΐου 2021. Η ερευνητική διαδικασία πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίου που εστάλη με ηλεκτρονικά μέσα σε δείγμα 120 εκπαιδευτικών και απάντησαν όλοι.

4.5 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα υλοποιήθηκε με τη χρήση της μεθόδου του ερωτηματολογίου. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με κάθε δομικό στοιχείο του εξεταζόμενου μοντέλου σύμφωνα με τον Davis (2018).

Το ερωτηματολόγιο δομείται σε δύο μέρη:

Το Α' μέρος, περιλαμβάνει μια ομάδα ερωτήσεων που αναφέρονται στα δημογραφικά χαρακτηριστικά, στον βαθμό που τα ατομικά χαρακτηριστικά θεωρούνται προσδιοριστικοί παράγοντες διαμόρφωσης των στάσεων και αντιλήψεων των ατόμων. Πρόκειται για έξι ερωτήσεις κλειστού τύπου που αφορούν το φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, τα έτη προϋπηρεσίας, τον κλάδο δραστηριοποίησης των ερωτώμενων εκπαιδευτικών καθώς και τον αριθμό των μαθητών στις διαδικτυακές τάξεις.

Το Β' Μέρος αποτελείται από 30 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Συγκεκριμένα χρησιμοποιούνται προτάσεις που σχετίζονται με τα ερευνητικά ερωτήματα, με βάση τα οποία επιχειρείται η παρουσίαση των στάσεων και αντιλήψεων των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης αναφορικά με την ενσωμάτωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία, στις οποίες οι ερωτώμενοι καλούνται να επιλέξουν σε μια πενταβάθμια κλίμακα Likert τον βαθμό συμφωνίας τους με το περιεχόμενο των προτάσεων. Η κλίμακα λαμβάνει τιμές από το 1 (καθόλου) έως το 5 (πάρα πολύ).

Οι μεταβλητές που χρησιμοποιούνται σε αυτήν τη μελέτη είναι:

- 1) Αντιληπτή ευκολία χρήσης (Perceived Ease of Use, PEOU): ο βαθμός στον οποίο ένας χρήστης πιστεύει ότι η χρήση ενός συστήματος είναι εύκολη και δεν απαιτεί πολλή προσπάθεια. (F. D. Davis, 1989)

Η οποία μεταβλητή στην συγκεκριμένη μελέτη μετράτε με τις εξής ερωτήσεις:

Πως είναι η διαδικασία της διαδικτυακής εκπαίδευσης ; (PEOU)
<ul style="list-style-type: none"> • Είναι εύκολη ;
<ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχει ευκολία λειτουργίας του διαδικτυακού συστήματος από τον χρήστη;
<ul style="list-style-type: none"> • Είναι δυνατή η λειτουργία της διαδικτυακής εκπαίδευσης χωρίς απαραίτητη προηγούμενη χρήση ;
<ul style="list-style-type: none"> • Δίνεται η δυνατότητα στον χρήστη να ξεπερνά όποιο εμπόδιο παρουσιάζεται ;
<ul style="list-style-type: none"> • Θεωρείται το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης ευέλικτο στην αλληλεπίδραση ;

- 2) Αντιληπτή χρησιμότητα (Perceived Usefulness, PU): ο βαθμός στον οποίο ένας χρήστης πιστεύει ότι η χρήση ενός συστήματος θα βελτιώσει την απόδοσή του. (F. D. Davis,1989)

Η οποία μεταβλητή στην συγκεκριμένη μελέτη μετράτε με τις εξής ερωτήσεις:

Πόσο χρήσιμη είναι η διαδικτυακή εκπαίδευση ; (PU)
<ul style="list-style-type: none"> • Είναι χρήσιμη στην παράδοση των μαθημάτων ;
<ul style="list-style-type: none"> • Είναι χρήσιμη για την παραγωγικότητα του εκπαιδευτικού ;
<ul style="list-style-type: none"> • Είναι χρήσιμη στην αποτελεσματική διεξαγωγή των μαθημάτων ;

- 3) Συμπεριφορική πρόθεση χρήσης (Behavioral-Intention, BI): η τάση του χρήστη - συμπεριφορά για να συνεχίσετε να χρησιμοποιείτε ένα σύστημα. (Y.-H. Lee, Y.-C. Hsieh, and Y.-H. Chen,2013)

Η οποία μεταβλητή στην συγκεκριμένη μελέτη μετράτε με τις εξής ερωτήσεις:

Υπάρχει θετική στάση απέναντι στη χρήση της διαδικτυακής εκπαίδευσης ; (BI)
<ul style="list-style-type: none"> • Για παράδοση περισσότερων διαδικτυακών μαθημάτων στο μέλλον;
<ul style="list-style-type: none"> • Για παρότρυνση άλλων συναδέλφων;

- 4) Αυτο-αποτελεσματικότητα (Self-efficacy, SE): η κρίση ενός ατόμου για το ή τη δική της ικανότητα να εκτελεί συγκεκριμένες εργασίες χρησιμοποιώντας ένα σύστημα. (F. Abdullah, R. Ward, and E. Ahmed,2016)

Η οποία μεταβλητή στην συγκεκριμένη μελέτη μετράτε με τις εξής ερωτήσεις:

Πόσο αποτελεσματική είναι η διαδικτυακή εκπαίδευση σε προσωπικό επίπεδο; (SE)
<ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που κανένας άλλος δεν μου έδειξε πώς να το χρησιμοποιήσω.
<ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που δεν έχω χρησιμοποιήσει ποτέ αυτό το σύστημα
<ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που έχω ηλεκτρονικές οδηγίες μόνο ως αναφορά.
<ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύω ότι μπορώ να ξεπεράσω εμπόδια όταν χρησιμοποιώ το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.
<ul style="list-style-type: none"> • Πιστεύω ότι θα μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης

- 5) Υποκειμενικός κανόνας (Subjective-Norm SN) : η αντίληψη ενός ατόμου για απόψεις σημαντικών για αυτόν, είτε αυτός πρέπει ή δεν πρέπει να εκτελεί συγκεκριμένη συμπεριφορά ή δράση. (F. Abdullah, R. Ward, and E. Ahmed,2016)

Η οποία μεταβλητή στην συγκεκριμένη μελέτη μετράτε με τις εξής ερωτήσεις:

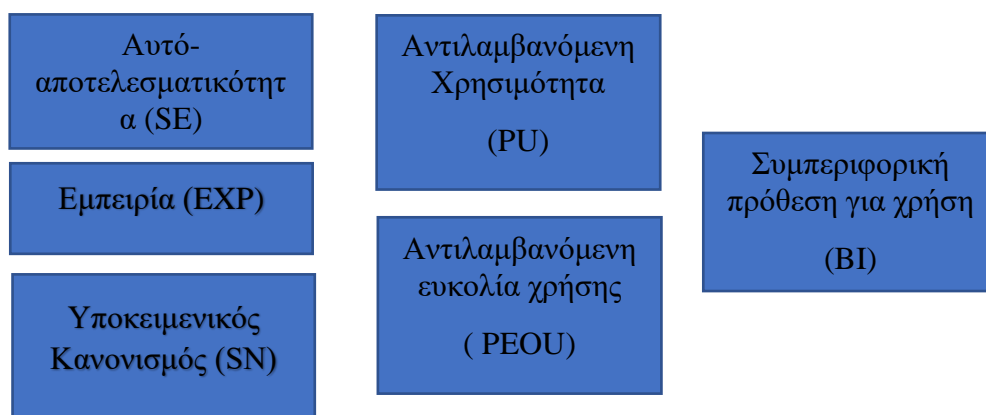
Υποκειμενικός Κανόνας (SN)
<ul style="list-style-type: none"> • Οι σπουδαστές, μαθητές περιμένουν να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.
<ul style="list-style-type: none"> • Οι συνάδελφοί μου περιμένουν να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.
<ul style="list-style-type: none"> • Η διοίκηση του σχολείου, της σχολής μου περιμένει να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 6) Εμπειρία (Experience, EXP): ο αριθμός και ο τύπος του υπολογιστή δεξιότητες που αποκτά ένα άτομο με την πάροδο του χρόνου. (F. Abdullah, R. Ward, and E. Ahmed,2016)

Η οποία μεταβλητή στην συγκεκριμένη μελέτη μετράτε με τις εξής ερωτήσεις:

Εμπειρία (Experience, EXP)
<ul style="list-style-type: none"> • Μπορώ να προστατεύσω τις ηλεκτρονικές μου συσκευές από απειλές.
<ul style="list-style-type: none"> • Μπορώ να δημιουργώ ψηφιακό υλικό.
<ul style="list-style-type: none"> • Μπορώ να κάνω σύνθετη περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα στο διαδίκτυο.

Αυτό το μοντέλο καθορίζει την συγκεκριμένη έρευνα που βασίζεται στον συνδυασμό των μοντέλων, Αποδοχής τεχνολογίας (Technology acceptance model) και Ενοποιημένη Θεωρία Αποδοχής και Χρήσης της Τεχνολογίας - Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των δεδομένων με βάση τις αντίστοιχες μεταβλητές του ερωτηματολογίου, παρουσιάζονται αναλυτικά στις επόμενες παραγράφους του κεφαλαίου.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ερώτηση	Κατηγορία	Frequency	Percentage
Φύλο	Άνδρας	52	47,3
	Γυναίκα	58	52,7
Ηλικία	>30	36	32,7
	30-45	42	38,2
	<45	32	29,1
Επίπεδο Εκπαίδευσης	Απόφοιτος Μεταλυκειακής εκπαίδευσης (Ι.Ε.Κ/ Δημόσια- Ιδιωτική Μέση Σχολή)	7	6,4
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Α.Ε.Ι/Τ.Ε.Ι)	51	46,4
	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα	43	39,1
	Ειδικευσης Διδακτορικό Δίπλωμα	8	7,3
Σε ποιον κλάδο της εκπαίδευσης δραστηριοποιείστε	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	39	35,5
	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	32	29,1
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	24	21,8
	Κέντρο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Ι.Ε.Κ)	15	13,6

Έτη διδακτικής εμπειρίας	1-5 χρόνια	41	37,3
	6-10 χρόνια	18	16,4
	11-15 χρόνια	24	21,8
	16-20 χρόνια	18	16,4
	20+ χρόνια	9	8,2
Πόσοι/-ες μαθητές/- τριες συμμετέχουν κατά μέσο όρο στην (ψηφιακή) τάξη σας	10-15	32	29,1
	16-25	43	39,1
	26-35	19	17,3
	36+	15	13,6

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

<u>Κατασκευή</u>	<u>Ερώτηση</u>	<u>Mean</u>	<u>SD</u>	<u>Skewness</u>	<u>Kurtosi</u>
Αντιληπτή ευκολία χρήσης (Perceived Ease of Use, PEOU)					
PE1	Το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι εύκολο στη χρήση.	3,38	1,096	-,351	-,258
PE2	Είναι εύκολο να εξειδικευτώ στη χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης.	3,43	1,039	-,219	-,654
PE3	Παίρνω εύκολα τις πληροφορίες που χρειάζομαι από το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.	3,58	1,092	-,635	-,177
PE4	Θεωρώ ότι το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι εύελκτο στην αλληλεπίδραση.	3,12	0,988	-,195	-,453
PE5	Η αλληλεπίδραση στο σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι σαφής και κατανοητή.	3,28	1,013	-,229	-,384

Αντιληπτή χρησιμότητα (Perceived Usefulness, PU)					
PU1	Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης με κάνει να ολοκληρώσω τις επαγγελματικές μου υποχρεώσεις πιο γρήγορα.	3,15	1,087	,077	-,641
PU2	Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης βελτιώνει τις εκπαιδευτικές μου επιδόσεις.	3,25	1,095	-,094	-,810
PU3	Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης αυξάνει την εκπαιδευτική μου αποτελεσματικότητα.	3,20	1,028	,132	-,478
PU4	Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης διευκολύνει την παράδοση των μαθημάτων.	3,24	1,029	,054	-,712
Συμπεριφορική πρόθεση χρήσης (Behavioral-Intention, BI)					
BI1	Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης στο μέλλον.	3,26	1,065	-,233	-,590
BI2	Θα χρησιμοποιώ τακτικά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης στο μέλλον.	3,17	1,152	-,121	-,801
BI3	Θα συστήσω σε συναδέλφους μου να χρησιμοποιούν το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.	3,14	1,166	-,074	-,898

Αυτό-αποτελεσματικότητα (Self-efficacy, SE)					
SE1	Πιστεύω ότι μπορώ να χειρίζομαι σωστά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που κανένας άλλος δεν μου έδειξε πώς να το χρησιμοποιώ.	3,71	1,075	-,577	-,428
SE2	Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που δεν το έχω ξανά χρησιμοποιήσει .	3,69	1,010	-,296	-,537
SE3	Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που έχω ηλεκτρονικές οδηγίες μόνο ως αναφορά χωρίς κάποια άλλου είδους βοήθεια.	3,68	,971	-,623	,157
SE4	Πιστεύω ότι μπορώ να ξεπεράσω εμπόδια που προκύπτουν όταν χρησιμοποιώ το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.	3,50	1,083	-,213	-,780
SE5	Πιστεύω ότι θα μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης	3,73	,907	-,324	-,288
Υποκειμενικός κανόνας (Subjective-Norm SN)					
SN1	Οι σπουδαστές/μαθητές μου με παροτρύνουν και περιμένουν να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.	3,07	1,071	,035	-,465

SN2	Η διοίκηση της σχολής-σχολείου με παροτρύνει και περιμένει να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.	3,42	,977	-,645	,263
SN3	Σε γενικές γραμμές θα κάνω ό,τι μου προτείνουν σχετικά με τη χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης.	3,18	1,118	-,063	-,621
Εμπειρία (Experience, EXP)					
EXP1	Μπορώ να προστατεύω τις ηλεκτρονικές μου συσκευές από απειλές. (spam, phishing mail, virus...)	3,28	1,239	-,139	-1,098
EXP2	Μπορώ να δημιουργώ ψηφιακό υλικό (word, excel, powerpoint).	4,07	1,019	-,755	-,632
EXP3	Μπορώ να κάνω σύνθετη περιήγηση (πολλές λέξεις κλειδιά), αναζήτηση και φιλτράρισμα στο διαδίκτυο.	3,81	1,151	-,570	-,861

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από την έρευνα προέκυψε ότι από τους 110 εκπαιδευτικούς που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο οι 52 ήταν άνδρες και οι 58 γυναίκες, από τους οποίους η πλειοψηφία, δηλαδή το 38,2% ήταν από 30-45 ετών και το 30,9% αυτών διαθέτει πάρα πολύ χρόνο για προσωπική χρήση στο διαδίκτυο, ενώ το 42,7% διαθέτει αρκετό χρόνο στο διαδίκτυο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί απ' αυτούς με ποσοστό 37,3% έχουν 1-5 έτη διδακτικής εμπειρίας με συμμετέχοντες κατά μέσο όρο σε κάθε ψηφιακή τάξη 39,1% δηλαδή από 16-25 μαθητές.

Στη συνέχεια το 28,2% των εκπαιδευτικών μπορεί να προστατεύσει λίγο τα προσωπικά του δεδομένα, καθώς και το 27,3% μπορεί να προστατεύσει τις ηλεκτρονικές του συσκευές από απειλές. Το 43,6% μπορεί να δημιουργήσει ψηφιακό υλικό και το 34,5% να κάνει συνθέτη περιήγηση με ευκολία. Έπειτα το 35,5% μπορεί να αλληλεπιδράσει πάρα πολύ μέσω ψηφιακών τεχνολογιών όπως Skype, Facebook και eclass.

Από τους 110 εκπαιδευτικούς οι 43 πιστεύουν ότι μπορούν να χειρίζονται αρκετά σωστά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που κανένας άλλος δεν τους έδειξε πως, ενώ το 33,6% μπορεί λίγο να το χρησιμοποιήσει χωρίς να το έχει ξανά κάνει.

Το 44,5% των εκπαιδευτικών μπορεί αρκετά να χρησιμοποιήσει το σύστημα μόνο με τις ηλεκτρονικές οδηγίες που του έχουν δοθεί.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα είναι απλή παρουσίαση ακατέργαστων πληροφοριών σαν αυτών που αποκομίσαμε μέσα από την δημιουργία του ερωτηματολογίου, αλλά η προσωπική προσπάθεια στην μετάβαση από την γνώμη στην γνώση, από την υποκειμενικότητα στην αντικειμενικότητα, από ένα αόριστο σε ένα ακριβές και προσδιορισμένο γεγονός. Άλλωστε, η πραγματική έρευνα ανεξαρτήτως είδους και κατηγορίας, χαρακτηρίζεται από την έκθεση μίας προσωπικής εργασίας. Επιπλέον, απαραίτητη καθίσταται η συλλογή όλων των αναγκαίων μαρτυριών και δεδομένων για την αποδοχή της επαλήθευσης όσον αφορά την υπόθεση που επεξεργάζεται κάθε ερευνητής. Άξιο αναφοράς είναι ο καθολικός χαρακτήρας της έρευνας, ώστε να είναι κατανοητή από τον καθένα. Με την επιστημονική σύνταξη ο ερευνητής απευθύνεται στους ειδικούς και ομοτέχνους του, ενώ με την εκλαϊκευμένη στο πλατύ κοινό. (G. Mialaret, 1971).

Με βάση τα ερευνητικά αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, προέκυψαν τα παρακάτω συμπεράσματα σύμφωνα με τους παράγοντες που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα εργασία.

Ευκολία χρήσης του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης

Μέσα από αυτή την έρευνα προέκυψε ότι υπάρχει θετική ανταπόκριση από τους χρήστες στο να χρησιμοποιούν με ευκολία το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης, να εξειδικεύονται στην λειτουργία του καθώς και να παίρνουν εύκολα τις πληροφορίες που χρειάζονται. Ακόμη, υπάρχει από τους χρήστες ευελιξία, σαφήνεια και κατανόηση στην αλληλεπίδραση του συστήματος. Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνεται με την μεθοδολογία που ανέπτυξαν οι Shee και Wang (2006), η οποία στηρίζεται στην διεπαφή χρήστη- εκπαιδευόμενου ,στην μαθησιακή ικανότητα, το εκπαιδευτικό περιεχόμενο και την δυνατότητα εξατομίκευσης ρυθμίσεων. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έδειξαν ότι οι χρήστες θεωρούν σημαντικότερο τον παράγοντα διεπαφή χρήστη η οποία περιλαμβάνει την ευκολία χρήσης, την φιλικότητα του χρήστη, την ευκολία κατανόησης και την σταθερότητα του συστήματος. Επίσης αποδείχτηκε ότι οι διαχειριστές του συστήματος δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην σταθερότητα της διεπαφής ενώ οι εκπαιδευόμενοι στην ευκολία χρήσης του. Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι η συγκεκριμένη μεθοδολογία έγινε γνωστή για την ευελιξία της και την προσαρμοστικότητα της.

Αποδοτικότητα του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης

Μέσα από αυτή την έρευνα προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί, μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης ολοκληρώνουν πιο γρήγορα τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις, βελτιώνουν τις εκπαιδευτικές τους επιδόσεις καθώς κάνει πιο εύκολη και αποτελεσματική την παράδοση των μαθημάτων. Με βάση την έρευνα των Shu-Sheng Liaw et al (2006), που πραγματοποιήθηκε για να ερευνηθεί την στάση των μαθητών-εκπαιδευτικών απέναντι στα βασισμένα περιβάλλοντα ηλεκτρονικής μάθησης επιβεβαιώνεται και το αποτέλεσμα της συγκεκριμένης έρευνας. Σύμφωνα με το μοντέλο τους, ή αποδοχή του συστήματος σχετίζεται με την ικανοποίησή του, τις λειτουργίες του, τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων και τις δραστηριότητες συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευόμενου συστήματος και εκπαιδευτή συστήματος. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η ικανοποίηση του συστήματος σχετίζεται

άμεσα με τις δραστηριότητες συνεργασίας. Επίσης, σύμφωνα με τους Tattersall et al (2006) Η αποδοτικότητα της ηλεκτρονικής μάθησης είναι ίση με το πηλίκο του αριθμού των μαθητευόμενων που ξεκίνησαν την παρακολούθηση ηλεκτρονικής μάθησης και την τελείωσαν με επιτυχία, προς τον αριθμό των μαθητευόμενων που ξεκίνησαν την διαδικασία αλλά την σταμάτησαν στα πρώτα στάδια επί εκατό.

Πρόθεση για συνέχιση χρήσης

Μέσα από αυτή την έρευνα προέκυψε ότι υπάρχει θετική στάση των εκπαιδευτικών να χρησιμοποιήσουν τακτικά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης στο μέλλον καθώς είναι θετικοί στο να συστήσουν το σύστημα στους συναδέλφους τους. Φαίνεται να είναι ένας βασικός παράγοντας για την αξιολόγηση μίας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης για μελλοντική πρόθεση επαναχρησιμοποίησης της ίδιας υπηρεσίας μέσω του διαδικτύου. Την ανάλυση αυτή του παράγοντα ερεύνησαν εκτενώς οι Chiu και Wang (2008). Σύμφωνα με το μοντέλο της λοιπόν οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση για συνέχιση χρησιμοποίησης της ηλεκτρονικής μάθησης είναι η απόδοση τόσο του συστήματος όσο και των εκπαιδευομένων, το μετρώ της προσπάθειας και θέλησης για συνέχιση των εκπαιδευομένων, η αποτελεσματικότητα των υπολογιστών και του συστήματος γενικότερα, η κοινωνική επιρροή, οι ευκολίες χρησιμότητας, η αξία χρησιμότητας, Η αξία επίτευξης και η κοινωνική ανταπόκριση. Επίσης ένας τελευταίος βασικός παράγοντας που επηρεάζει την θέληση για επαναχρησιμοποίηση είναι το κόστος, ψυχολογικό και οικονομικό που πιθανόν να αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευόμενοι.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι ο ισχυρότερος παράγοντας που καθορίζει την προώθηση ενός ατόμου να συνεχίσει την βασισμένη στο διαδίκτυο εκμάθηση ήταν η κοινωνική ανταπόκριση. Οι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό συστημάτων ηλεκτρονικής μάθησης, Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τρόπους για να μειωθεί η μονοτονία και να χρησιμοποιηθούν έντονα χαρακτηριστικά για το σχεδιασμό της πλατφόρμας. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί πρέπει πάντα να είναι διαθέσιμοι να δώσουν γρήγορες απαντήσεις μειώνοντας κατά συνέπεια τον αρνητικό αντίκτυπο της κοινωνικής απομόνωσης και της καθυστέρησης στην απάντηση.

Αυτό-αποτελεσματικότητα

Μέσα από αυτή την έρευνα προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν σωστά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης χωρίς να το έχουν ξανά χρησιμοποιήσει, μόνο με ηλεκτρονικές οδηγίες ως αναφορά καθώς και να ξεπερνούν όποιο εμπόδιο προκύπτει στην χρήση του. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνονται και από έρευνα των Volery και Lord (2000) πάνω στους κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας (Critical success factors CSFs) Ηλεκτρονικής μάθησης οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση της. Έτσι λοιπόν κατέληξαν σε τρεις βασικότερους παράγοντες επιτυχίας, την τεχνολογία (που βασίζεται στην ευκολία χρήστη και πλοήγησης), τον εκπαιδευτή καθηγητή και τέλος την παρελθοντική χρήση τεχνολογίας από τους μαθητευόμενους.

Παρότρυνση χρήσης του ηλεκτρονικού συστήματος μάθησης

Μέσα από αυτή την έρευνα προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί σε γενικές γραμμές θα κάνουν ότι τους προτείνουν-παροτρύνουν οι σπουδαστές-μαθητές αλλά και η διοίκηση της σχολής, σχολείου σχετικά με το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

Εμπειρία του χρήστη

Μέσα από αυτή την έρευνα προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προστατέψουν εύκολα τις ηλεκτρονικές τους συσκευές από απειλές, μπορούν να δημιουργήσουν ψηφιακό υλικό αλλά και να κάνουν σύνθετη περιήγηση. Αυτό επιβεβαιώνεται και με μία ακόμη έρευνα των Lim et al (2007). Η μελέτη αυτή είναι βασισμένη στην σχέση αιτίας αποτελέσματος που παρουσιάζεται στο πρότυπο μεταφοράς από Baldwin και τη Ford (1988), ενσωματώνοντας τις κατάλληλες μεταβλητές για online εκπαίδευση. Σύμφωνα με το πρότυπο, το κίνητρο εκμάθησης, το περιεχόμενο του μαθήματος, υποστήριξη των εκπαιδευτικών και οι συνέπειες διαδικασία εκμάθησης είναι μεταβλητές που παίζουν βασικό ρόλο για την αποτελεσματικότητα του συστήματος. Η αποτελεσματικότητα του χρήστη, η άμεση συνεδρίαση, οι ανταλλαγές ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και η φιλικότητα προς το χρήστη είναι μεταβλητές που προστίθενται για να εξετάσουν εκτεταμένα την ενότητα της ηλεκτρονικής μάθησης

Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής έδειξαν ότι για την αποτελεσματικότητα του elearning απαραίτητη είναι η ευκολία στην αλληλεπίδραση τόσο μεταξύ μαθητών καθηγητών όσο και μεταξύ μαθητών συστήματος. Επίσης βασική είναι και η αποτελεσματικότητα των υπολογιστών όπως και η συντήρηση του συστήματος και του διδακτικού υλικού.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Φύλο

- Γυναίκα
- Άνδρας

Ηλικία

- <30
- 30-45
- >45

Επίπεδο εκπαίδευσης :

- Απόφοιτος Μεταλκειακής εκπαίδευσης (Ι.Ε.Κ/ Δημόσια-Ιδιωτική Μέση Σχολή)
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Α.Ε.Ι/Τ.Ε.Ι)
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
- Διδακτορικό Δίπλωμα

Σε ποιον κλάδο της εκπαίδευσης δραστηριοποιείστε:

- Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Κέντρο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Ι.Ε.Κ)

Έτη διδακτικής εμπειρίας:

- 1-5 χρόνια
- 6-10 χρόνια
- 11-15 χρόνια
- 16-20 χρόνια
- 20+ χρόνια

Πόσοι/-ες μαθητές/-τριες συμμετέχουν κατά μέσο όρο στην (ψηφιακή) τάξη σας:

- 10-15
- 16-25
- 26-35
- 36+

Πόσο χρόνο διαθέτεις στο διαδίκτυο για προσωπική χρήση;

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πόσο χρόνο διαθέτεις στο διαδίκτυο για εκπαιδευτικούς σκοπούς;

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Μπορώ να προστατεύω τα προσωπικά μου δεδομένα. (διαχείριση cookies)

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Μπορώ να προστατεύω τις ηλεκτρονικές μου συσκευές από απειλές. (spam, phishing mail, virus...)

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Μπορώ να δημιουργώ ψηφιακό υλικό (word, excel, powerpoint).

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Μπορώ να κάνω σύνθετη περιήγηση (πολλές λέξεις κλειδιά), αναζήτηση και φιλτράρισμα στο διαδίκτυο.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Μπορώ να αλληλοεπιδρώ (να διαμοιράζω πληροφορίες και υλικό) μέσω ψηφιακών τεχνολογιών πχ skype, facebook, eclass)

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πιστεύω ότι μπορώ να χειρίζομαι σωστά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που κανένας άλλος δεν μου έδειξε πώς να το χρησιμοποιώ.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που δεν το έχω ξανά χρησιμοποιήσει .

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πιστεύω ότι μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης παρόλο που έχω ηλεκτρονικές οδηγίες μόνο ως αναφορά χωρίς κάποια άλλου είδους βοήθεια.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πιστεύω ότι θα μπορώ να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Μαθαίνω εύκολα να χρησιμοποιώ το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πιστεύω ότι μπορώ να ξεπεράσω εμπόδια που προκύπτουν όταν χρησιμοποιώ το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Παίρνω εύκολα τις πληροφορίες που χρειάζομαι από το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Είναι εύκολο να εξειδικευτώ στη χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Η αλληλεπίδραση στο σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι σαφής και κατανοητή.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Θεωρώ ότι το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι ευέλικτο στην αλληλεπίδραση.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι εύκολο στη χρήση.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης με κάνει να ολοκληρώσω τις επαγγελματικές μου υποχρεώσεις πιο γρήγορα.

- 1 Καθόλου
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης βελτιώνει τις διδακτικές μου επιδόσεις.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης αυξάνει την διδακτική μου αποτελεσματικότητα.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Η χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης διευκολύνει την παράδοση των μαθημάτων μου γενικά.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Πιστεύω ότι το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης είναι αρκετά χρήσιμο για την εξέλιξή μου ως εκπαιδευτικός.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης ως προετοιμασία για τις εξετάσεις και τις εργασίες που θέτω στους σπουδαστές/μαθητές μου.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης στο μέλλον.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Θα χρησιμοποιώ τακτικά το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης στο μέλλον.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Θα συστήσω σε συναδέλφους μου να χρησιμοποιούν το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Οι σπουδαστές/μαθητές μου με παροτρύνουν και περιμένουν να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Η διοίκηση της σχολής-σχολείου με παροτρύνει και περιμένει να χρησιμοποιήσω το σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

Σε γενικές γραμμές θα κάνω ό, τι μου προτείνουν σχετικά με τη χρήση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης.

- 1 Καθόλου
- 2
- 3
- 4
- 5 Πάρα πολύ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Βάμβουκας, Μ. (2010), *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*, Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα.

Ζαρκάδας, Ν. (2018). *Η δομή της Εκπαίδευσης μετά την ψηφιακή επανάσταση και οι προκλήσεις του μέλλοντος, στάσεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών*. (Διπλωματική εργασία). Αλεξάνδρειο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

Ζδράβου, Π. (2017). *Αντιλήψεις και στάσεις εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των εργαλείων Web 2.0 στο πλαίσιο προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων*. (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα.

Κάτσης, Γ. (2020). *Η χρήση και αξιοποίηση της πλατφόρμας WebexMeetings από τον εκπαιδευτικό*. ΓΕΛ Καστριτσίου, Πάτρα. Ανακτήθηκε 20 Σεπτεμβρίου 2021 από <https://blogs.sch.gr/webinarspe1920/2020/04/02/webinar2020008/>

Keegan, D. (2001). *Οι βασικές αρχές της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. Μεταίχμιο, Αθήνα.

Κιόχος, Π., Κιόχος Α. Π. (2015), *Στατιστική για τις επιχειρήσεις και την οικονομία*, Ελένη Κιόχου, Αθήνα.

Λιοναράκης, Α. (2001). Για ποια 'εξ αποστάσεως εκπαίδευση' μιλάμε; Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.), *Πρακτικά 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου* (σ. 185-192).ΕΑΠ, Πάτρα.

Μελετίου-Μαυροθέρη, Μ., Κάτση, Π., Σοφινίδης, Α., Στυλιανίδου, Ν., Κάτσης, Κ. (2020, Ιούλιος). *Covid 19 Pandemic and its Impact on Secondary Education Teaching Practices in Cyprus: Initial Findings*. (Πανδημία Covid 19 και η Επιρροή της στην Εκπαιδευτική Πραγματικότητα). Εργασία που παρουσιάστηκε στο 1ο διαδικτυακό συνέδριο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Ρόδος.

Μίμινου, Α. & Σπανακά, Α. (2013), *Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Καταγραφή και συζήτηση μίας βιβλιογραφικής επισκόπησης*, Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.

Παπαδοπούλου, Ε. (2015), *Διερεύνηση στάσεων και αντιλήψεων στελεχών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι στη διαδικτυακή εκπαίδευση και επιμόρφωση*, (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Σαρρή, Έ. (2017). *Δυσκολίες και εμπόδια στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος.

Σιώμος Γ. & Μαύρος Δ. (2018), *Έρευνα & μετρικές marketing : broken hill*

Τζιόκας, Θ., Τσιωτάκης, Π., & Τζιμογιάννης, Α. (2018). Εκπαιδευτική ηγεσία και ένταξη ΤΠΕ στην εκπαίδευση: Μία μελέτη περίπτωσης. Στο Στ. Δημητριάδης, Β.

Δαγδιλέλης, Θρ. Τσιάτσος, Ι. Μαγνήσαλης, & Δ. Τζήμας (Επιμ.), *Πρακτικά Εργασιών Ηου Πανελλήνιου και Διεθνούς Συνεδρίου «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»*, ΑΠΘ – ΠΑΜΑΚ, (σσ. 157-164). Θεσσαλονίκη.

Ξερόλωση

Adams, D. A., Nelson, R. R. and Todd, P. A., 1992, “*Perceived usefulness, ease of use, and usage of information technology: A replication*”, MIS Quarterly, vol. 16, pp. 227-247

Ajzen, I., Fishbein, M., 1975, “*Belief, Attitude, Intention and Behaviour: An Introduction to Theory and Research*”, Addison-Wesley, Reading MA

Ajzen, I., 1991, “*The theory of planned behaviour*”, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, pp. 179-211.

Allan, J., & Lawless, N. (2003). *Stress caused by on-line collaboration in e-learning: a developing model. Education + Training*, 45(8/9), pp. 564-572. doi: 10.1108/00400910310508955

Al-Rahmi, W. M., Othman, M. S. & Yusuf, L. M. (2015). *The Role of Social Media for Collaborative Learning to Improve Academic Performance of Students and Researchers in Malaysian Higher Education*, *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 16, 4, 177- 204. Ανακτήθηκε 19/09/2021 από <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/issue/view/70>

Andrew Burton-Jones, Geoffrey S. Hubonab (2006), *The mediation of external variables in the technology acceptance model*, Ανακτήθηκε στις 20/09/2021 από <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378720606000504>

Annesi, J. J., 2005, “*Correlations of depression and total mood disturbance with physical activity and self-concept in preadolescents enrolled in an after-school an after school exercise program*”, *Psychological Reports*, vol. 96(3), pp. 891-898

Bagozzi, R. P., Davis, F. D. and Warshaw, P. R., 1992, “*Development and test of a theory of technological learning and usage*”, *Human Relations*, vol. 45(7), pp. 660-686

Baldwin, T.T & Ford, J.K(1998) "Transfer of training : A review and directions of future research" *Personnel Psychology* , 41 (65)

Bandura, A., 1977, “*Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change*”, *Psychol Rev.*, vol. 84(2), pp. 191-215.

Bandura, A., 1986, “*Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*”, Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall

Bandura, A., 2001, “*Social cognitive theory: An agentive perspective*”, *Annual Review of Psychology*, vol. 52, pp. 1-26.

Bureau of Labor Statistics. (2020, May). The Employment Situation: April 2020. https://www.bls.gov/news.release/archives/empsit_05082020.pdf

Burgos, D., Tattersall, C., & Koper, E. J. R. (2006). Representing adaptive eLearning strategies in IMS Learning Design. In R. Koper & K. Stefanov (Eds.), *Proceedings of the International Workshop in Learning Networks for Lifelong Competence Development* (pp. 54-60). March, 30-31, 2006,

Bibby, J., Everest, G. and Abbs, I. (2020, May 7). Will COVID-19 be a watershed moment for health inequalities? The Health Foundation. <https://www.health.org.uk/publications/long-reads/will-covid-19-be-a-watershed-moment-for-health-inequalities>

Carter Jr., R.A., Rice, M., Yang, S. and Jackson, H.A. (2020), "Self-regulated learning in online learning environments: strategies for remote learning", *Information and Learning Sciences*, Vol. 121 No. 5/6, pp. 321-329. <https://doi.org/10.1108/ILS-04-2020-0114>

Chester, S. (2020). *Health inequalities – Covid-19 will widen the gap. International Journal of Health Promotion and Education*, 58 (4), pp. 223-225. <https://doi.org/10.1080/14635240.2020.1771035>

Davis, F. (1989), «*Perceived usefulness, perceived ease of use, and end-user acceptance of information technology*», *MIS Quarterly* 13(3), 1989, pp. 318-339

Davis, F. D., 1989, “*Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology*”, *MIS Quarterly*, vol. 13(3), pp. 319-340

F. D. Davis, “*Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology*” *MIS Q.*, vol. 13, no. 3, pp. 319–340, 1989.

F. D. Davis, R. P. Bagozzi, and P. R. Warshaw, “*User Acceptance of Computer Technology: a Comparison of Two Theoretical Models.*,” *Manage. Sci.*, vol. 35, no. 8, pp. 982–1003, 1989.

F. Abdullah, R. Ward, and E. Ahmed, “*Investigating the influence of the most commonly used external variables of TAM on students’ Perceived Ease of Use (PEOU) and Perceived Usefulness (PU) of eportfolios.*” *Comput. Human Behav.*, vol. 63, pp. 75–90, 2016.

Galea, S. and Abdalla, S. M. (2020). *COVID-19 pandemic, unemployment, and civil unrest: Underlying deep racial and socioeconomic divides. Journal of American Medical Association*, 324 (3), pp. 227–228. <https://doi.org/10.1001/jama.2020.11132>

G. Mialaret (1971). ‘ The role of preschool education in permanent education. *Interchange*, 2(2), 23-26.

Hamane, A., Madjidi F., & Glick, S. (2015). *Perks Of Being a Wallflower: Learning without Engaging In Discussion Forums. The Online Journal of Distance Education and e-Learning* 3 (2), 79- 86. Ανακτήθηκε 28/08/2021 από <http://tojdel.net/journals/tojdel/articles/v03i02/v03i02-08.pdf>

Harry, K. & Perraton, H. (1999) *Open and Distance Learning for the new society*, In K. Harry (Ed.) *Higher education throw open and Distance Learning* (σελ. 1-12) London: Routledge [Διατριβή: Παράγοντες επιτυχίας προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με νέες τεχνολογίες - Κωδικός: 14456 \(ekt.gr\)](http://www.ekt.gr/14456)

Hodges Ch., Moore St., Lockee B., Trust T., Bond A., (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching (ERT) and Online Learning, Ανακτήθηκε από

<https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>

Holden, J., & Westfall, P. (2010). *An instructional media selection guide for distance education: implications for blended learning*. Washington DC: USDLA.

Kalogiannakis, M., Vassilakis, K., & Psaros, M. (2005). ICT and Pedagogical framework in Distant Learning. In A. Lionarakis (ed.), *Proceedings of the 3rd International Conference on Open and Distance Learning*, (vol. A', pp. 481-496). Athens: Propombos

Keegan, D. (2001). *Η ευρωπαϊκή πανεπιστημιακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην αυγή της τρίτης χιλιετίας, στο D. Keegan (επιμ.) Απόψεις και προβληματισμοί για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. Προπομπός, Αθήνα.

Kron, F. & Sofos, A. (2003). *Mediendidaktik–Neuen Medien in Lehr- und Lernprozessen*. München: Ernst Reinhardt-Verlag als UTB.

Ku, L. and Brantley, E. (2020, June 10). *Widening social and health inequalities during the COVID-19 pandemic*. JAMA Health Forum. Ανακτήθηκε στις 29/08/2021 από <https://jamanetwork.com/channels/health-forum/fullarticle/2767253>

Lionarakis, A., (2003). *A preliminary framework for a theory of Open and Distance Learning – the evolution of its complexity, in Andras Szucs and Erwin Wagner (Eds). The Quality Dialogue, Integrating Quality Cultures in Flexible, Distance and eLearning*. Proceedings of the 2003 EDEN Annual Conference held in Rhodes, Greece, 15-18 June 2003, pp. 42 – 47.

Lim, H., Lee, S., Nam, K. (2007) ‘ Validating E-learning factors affecting training effectiveness’ , *International Journal of Information Management*, Vol.27,pp. 22-35.

Liaw, S. S. , et al (2006) " Attitudes toward Search Engines as a Learning Assisted Tool: Approach of Liaw and Huang's Research Model", *Computers in Human Behavior*. 22(2), 177-190

Moallem, M. (2015). *The Impact of Synchronous and Asynchronous Communication Tools on Learner Self-Regulation, Social Presence, Immediacy, Intimacy and Satisfaction in Collaborative Online Learning*. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning* 3(3), 55-77. Ανακτήθηκε 15/09/2021 από <http://tojdel.net/journals/tojdel/articles/v03i03/v03i03-08.pdf>

Picciano, G.P. (2001) *Distance Learning Making Connections Across Virtual Space and Time*, Perrill Prentice Hall

Picciano, A.G. (2002) *Beyond student Perceptions: Issues of Interaction, Presence and performance in an Online Course*, JALN, Vol6, Issue 1, 21-40

Schwartz H. L., Ahmed F., Leschitz J. T., Uzicanin A., Pines L. Usc. (2020). Opportunities and Challenges in Using Online Learning to Maintain Continuity of Instruction in K–12 Schools in Emergencies. Santa Monica, CA: *RAND Corporation*, 2020. https://www.rand.org/pubs/working_papers/WRA235-1.html.

Simonson, M. (2003). Definition of the field. *Quarterly Review of Distance Education*, 4(1), vii–viii.

Soylu, F. (2009). *Designing Online Learning Communities: Lessons from Eksisozluk*. *European Journal of Open Distance and E-learning*, 2 (9), 1-9. Ανακτήθηκε 10/09/2021 από http://www.euodl.org/materials/contrib/2009/Firat_Soylu.pdf

Sheppard, B.H., Hartwick, J. and Warshaw, P.R., 1988, “*The theory of reasoned action: A meta-analysis of past research with recommendations for modification and future research*”, *Journal of Consumer Research*, vol. 15, pp. 325-343.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B. and Davis, F. D., 2003, “*User acceptance of information technology: Toward a unified view*”, *MIS Quarterly*, vol. 27:3, pp. 425-478

Venkatesh, V. & Davis, F. D. (2000). *A theoretical extension of the technology acceptance model: Four longitudinal field studies*, *Management Science*, 46(2), 186–204.

Venkatesh, V. (2000). *Determinants of perceived ease of use: Integrating control, intrinsic motivation, and emotion into the technology acceptance model*, *Information systems research*, 11, 342–365

Volery, T, and Lord, D.(2000) ‘Critical success factors in online education’, *The International journal of Education Management*’, Vol. 14, No. 5, pp. 216-223

Yanti, H., Setiawan, A., Nurhabibah, S & Yannuar, R. (2018). *Teacher’s Perception about the use of E-Learning/ Edmodo in Educational Activities*. *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*, 306. Ανακτήθηκε 29/08/2021 από <https://doi.org/10.1088/1757-899X/306/1/012055>

Young, S. & Bruce, M. (2011). *Classroom Community and Student Engagement in Online Courses*. *Merlot Journal of Online Learning and Teaching*, 7 (2), 218-220. Ανακτήθηκε 8/09/2021 από http://jolt.merlot.org/vol7no2/young_0611.pdf

Wang Y.S (2008) ‘Assessment of learner satisfaction with asynchronous electronic learning systems’ , *Information and Management*, Vol. 41, pp.75-86

Διαδίκτυο

https://docs.moodle.org/38/en/About_Moodle

<https://edu.ellak.gr/2020/04/02/ex-apostaseos-didaskalia-ti-ine-afto-pou-ginete-stin-ellada-ke-se-oloton-kosmo-afti-ti-stigmi/>

<https://e-me.edu.gr>

«Καθιερώνεται η επικοινωνία μεταξύ των διακριτών δομών ΓΕΛ και ΕΠΑΛ, δηλαδή ο αλληλοδανεισμός μαθημάτων, διά ζώσης στην περίπτωση που τα δυο σχολεία συστεγάζονται, διαφορετικά εξ αποστάσεως μέσω ειδικής πλατφόρμας».
<https://www.filologikosistotopos.gr/2017/08/28/metarrithmisi-ke-anavathmisi-tou-genikou-likiou-ke-neo-sistema-isagogisstin-tritovathmia-ekpedefsi/>

[Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο - Βικιπαίδεια \(wikipedia.org\)](https://www.wikipedia.org)

https://www.researchgate.net/figure/Framework-of-technology-acceptance-model-2-TAM2_fig3_301704505

<https://www.sch.gr/>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378720606000504> εικονα
utaut

<https://ux.stackexchange.com/questions/106670/how-to-apply-tam-technology-acceptance-model-to-ux-design-and-testing>

[Τεχνολογία πληροφοριών - Βικιπαίδεια \(wikipedia.org\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Τεχνολογία_πληροφοριών)

UNESCO. (2020α, March 19). Half of world's student population not attending school: UNESCO launches global coalition to accelerate deployment of remote learning solutions. <https://en.unesco.org/news/half-worlds-student-population-not-attending-school-unescolaunches-global-coalition-accelerate>

United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO). (2020β). COVID-19 Educational Disruption and Response. <https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/coronavirus-school-closures>